

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Bélyegdíj külön 60 fillér.
Nyilatkozat 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, január 25.

Mai számunk több közleményei:

Vezércikk: A templom kérdése.

Finanziális ügyek.

Közösügyes kiadások.

A transzáli háború.

Panama Battyonán.

Fiume tüntet.

A minoriták új temploma.

Resicza és Anina sztrájkol.

Romeo nőruhában.

Operett-téma.

Tárcsa: A stájer özvegy. Irta: Kabos Ede.

Csarnok: A bürokról.

A templom kérdése.

Arad, január 24.

A fejlődő Arad elintézésre váró feladatai között első rangú helyet foglal el a katolikus templom kérdésének helyes megoldása. Szándékosan nevezzük az ügyet a templom és nem a plebánia kérdésének, mert ez utóbbi Arad szabadalom-levelében már meg van oldva, azzal, hogy a belvárosi plebánia a minorita rendnek van biztosítva, egy külvárosinak felállítása pedig — ha majd szükség lesz rá — nem a katolikus polgárok, hanem Aradváros közönségének lesz a kötelessége.

Az egész dolog már évtizedek óta úgy került napirendre és úgy maradt ottan, hogy a templom szüknek bizonyult Arad főlzsaporodott katolikus polgárainak számára képest, és egy nagyobbak építése

mind sürgetőbbé vált. Ennek a nagyobb templom építésének eszméje lebegett elődeink szeme előtt, midőn a század első felében az ugynevezett templomalapot gyűjtötték, melyet aztán a Bach korszak idejében a hirhedt bécsi utazás és bandériumok alakítása alkalmából felemésztettek. Ez az összeg, mint említők egy nagyobb templom építésére és nem egy új plebánia felállítására volt egyesek áldozatfilléreiből összeadva.

Ennek előrebocsájtásával kívánjuk itten azon értesülésünket méltatni, mely szerint a minoritarend nagy áldozatok árán oly templomot készül a régi helyett építeni, mely négyszer több embert képes befogadni, mint a mostani, azonkívül pedig az ezzel egybekötött egyéb építkezések kapcsán a templom-utca is a meglévő bérház homlokzatával egy síkba eső szabályozást nyer.

Ugy véljük és reméljük is, hogy ha e szép terv megvalósul — és e fölött nincs okunk kételkedni — a templom-kérdés egyszer-mindenkorra el fog tűnni Aradvárosnak függőben levő és megoldásra váró feladatai közül.

Lapunk magatartása e kérdés körül eleitől fogva határozott és következetes volt és abban sarkallott, hogy annak megoldásával sem a katolikus hívekre, sem Aradváros közönségére újabb terheknek hárulnia nem szabad s a hitélet igényei-

nek mégis teljes kielégítést kell nyerniök. A szóban levő kibontakozás annyira megfelel ennek a mi állandóan hangoztatott és vitatott álláspontunknak, hogy ez alkalommal is jogosan vélünk arra visszatérni és rámutatni, habár talán a rendezettségének ismert szerénysége és óvatossága ezt magára nézve nem is tartja kívánatosnak.

Mert hát itten a szerzet érdekei csak utolsó helyen vagy éppen nem jönnek figyelembe, habár elég érdemet szereztek arra, hogy igen is az ő jogos igényeikre is méltányló tekintettel legyen a közönség. Midőn mi e kérdést méltatjuk, tisztán katolikus polgártársaink és Aradváros közönségének kettős érdekét mérlegeljük.

A katolikusok érdeke az, hogy mentől hamarabb oly nagy templomhoz jussanak, amelyben sátoros ünnepek alkalmával is helyet kapnak és imádkozhatnak, továbbá hogy hitéletük igényei rájuk semmi néven nevezendő újabb megterhelést ne rójanak. A mindenféle terhek alatt görnyedező községnek szintén első rangú érdeke, hogy egy újabb plebánia felállításával nagyfokú újabb megadóztatás alá ne essék, ellenben a mostani katolikus templom áthelyezése és átépítése által oly képet nyerjen a város főtere, mely a szépséget tekintetnek is mindenben megfelel.

Beküldött czimekre két hétig ingyen küldünk mutatványszámokat.

TÁRCZA.

A stájer özvegy.

Irta: Kabos Ede.

— Különös, — gondolkozott ágyában föl-emelkedve Katika — meghalt, ott voltam a temetésén, vörösre sirtam a szememet, valószínűleg rózsát viszek a sirjára, fehérét és én azt az embert nem ismertem, nem is szerethettem. Szent-Pétervártól Konstantinápolyig eleget kószáltam már a világon, több emberrel ismerkedtem, mint ahány név a fejemben maradt s úgy hiszem, éppen elegendő bolondságot követtem el. De ilyet . . .

A kis stájer fürdő friss levegője beáramlott hozzá az ablakon és megzsilálta a szalmaszin haját. Katika a kis szekrényből valami sötét kendőt szedett elő és bekötötte a fejét. Egyszerre majdnem nevető kedve támadt.

— Azok a bolondok odalenn meg úgy néznek majd, mint valami özvegyet. Talán a fekete ruhát is megkövetelik. Hiszen örökösen együtt láttak a szegénnyel s tegnap is jóformán csak magam sirtam a temetőben. Nem is tudom, hogyan keveredtem a dologba, de vigye a macska, azoknak a bolondoknak igazuk lehet a fekete ruhával s az én hajamhoz egészen jól fog állani a fekete ruha. Majd megpróbálom. S elvégre is, azt a három napot, míg tovább megyek, csak megölöm valahogy. Az öz-

vegye leszek és adnék valamit érte, ha tudnám, hogy kinek az özvegye.

Leszállott az ágyról és a mosdóhoz sietve megmártotta karját a vízben . . .

*

A fürdő után Katinka kötelességének tartotta, hogy kerülje a társaságot. Ha magára vette a fekete ruhát, nem akarta magát kivonni a velejáró kötelességek alól sem. Nem vette tehát észre a tisztelt társaság érdeklődését, hanem a fekete ruhához illő megtörtséggel húzódott a délelőtt meglehetősen néptelen ligetbe. Ott már valamivel szabadabban nézett körül s a megtörtségből is engedett valamit. De azért leült egy padra s szokatlanul csendesen bámult maga elé, mert végre is nem tudhatja az ember, nem téved-e arra valaki s a világ még megítélhetné, ha nem látná elégségesen szomorunak. Hosszasan figyelte tehát, miképpen játszik a lombokon átszűrődő napfény a fekete ruha selymén s meg volt nyugodva, hogy a távoli szemlélőnek az egészen úgy fog festeni, mintha busulna.

Hovatovább azonban meglehetősen unalmasnak találta ezt a foglalkozást.

— Csak legalább tudnám, ki miatt busulok! Inkább csak unalomból elszánta magát, hogy egyszer kivételesen visszanéz a multjába. Nem az egész életét akarta így emlékezve újból átélni, ahhoz egy kissé lustának érezte magát, csak azt az utolsó kis epizódot, a mely miatt gyászba kellett öltöznie. A hely nagyon

alkalmas volt erre a mulatságra, mert éppen itt, ebben az elhagyott ligetben látta meg először azt a beteges fiatal embert, a ki azóta a föld alá bujt. Csupaszkepű volt és meglehetősen halavány, de a ligetet nem emberkerülés okáért kereste fel, csak éppen énekelni akart. Különös mély, meleg hangja volt és olasz rákból dalolgotott. Katikát éppen az ének csalta arra s nem szemérmeskedett sokáig. Egyszerűen megszólította a fiatal embert:

— A hangot nem így szokás pihentetni.

Az az ember ránézett mereven, csodálkozva.

— Ugy-e, színészember? Kolléga?

— Az vagyok, — hangzott, de nem nagy határozottsággal.

— En is pihenni jöttem, — fecsegett tovább Katika — de lássa, sokkal óvatosabb vagyok. Ebben az éles levegőben még hangosan beszélni se merek. Maga meg énekel. Nagyon szép hangja van, de kérem, ne énekeljen, ne . .

Már úgy viselkedett, mintha egyenest a fiatal kolléga gondozójának sietett volna a kis stájer fürdőbe. A karjába akaszzkodott és ezer jó tanácssal szolgált. Kérdezősködött is, de feleletet nem várt, csak fecsegett és csacsogott tovább. Eppen csak annyit tudott meg, hogy barátja mostanában Olaszországban járt és onnan küldték ebbe a stájer fürdőbe. Katika aztán elmondotta, hogy Magyarországból jön, de voltaképpen az oroszok közt játszott utóljára. Most pedig egy orosz diák elől szökött meg, mert az a csacsi elakarta venni, holott az orosz

Ha bele mennék abba, hogy egy nagyobb templom építését egy gazdagon dotált apátur főnöksége alatt felállított drága plébánia szervezésétől tegyük függővé, akkor vagy végtelen sokáig kellene várunk, vagy pedig Aradváros közönségére oly terheket rakunk, melyeket az el nem bírna, de a melyek viselésére sajátképen kényszeríteni se lehetne. Hogy pedig ez az utópia a társadalom támogatásával, magán adakozások útján meg nem valósítható, arról csak legutóbb volt alkalmunk meggyőződni, midőn a nevezett célra régi idő óta szélesebb körökben nagy apparátussal indított gyűjtéseknek elenyészőleg csekély, sőt semmivel egyenlő eredményével e lapok hasábjain is beszámoltunk.

Az új plébánia tervei iránt ugyanis a közönség teljesen tartózkodólag, sőt visszautasítólag viselkedik, mert mindenki tudja már, hogy ez a törekvés — miként kimutattuk — nem is jogosult, de teljességgel szükségtelen is, miután a lelkészi teendőket ellátó rend kész és képes is a reá háruló feladatoknak minden irányban megfelelni.

Különben azoknak az uraknak, a kik e szigorú és nehéz időkben is az *aradi apátság* felállításán fáradoznak, a minoritarend új templomának felépítése után is megmarad a maguk elé tűzött szép és dicséretes feladatuk, hogy a majdan nagygyá fejlődő városban egy szükségessé váladott második plébánia számára már most gyűjtsenek alapot. De hitünk és meggyőződésünk, hogy Aradváros közönségének első sorban a *jelenkor* iránt vannak kötelezettségei, melyek erkölcsi kényszerrel utalják őt arra, hogy az új templom építésének küszöbön álló megvalósításában minoritáinkat mindenképen támogassa és pedig első sorban azon alapnak a rendelkezésekre bocsátása által, mely — miként ez elmélkedések elején megjegyeztük — nem egy jövő századbeli apátság felállítására, hanem az *egykoru* katolikus polgárság lelki üdvére szolgáló *nagyobb templom építésére volt eredetileg szánva.*

Finanziális ügyek.

Budapest, január 24.

A pénzügyminiszteri költségvetéssel soha oly gyorsan nem végzett a képviselőház pénzügyi bizottsága, mint az idén. Rövid óra alatt egy ülésben végzett vele. Ennek határozott jelentőséget tulajdonítunk és pedig első sorban *Lukács László* pénzügyminiszter javára.

Ezt a szürke embert — a hogyan őt *Hege-düs Sándor* kereskedelmi miniszter még képviselő korában elnevezte — teljesen félreismerte a képviselőház. Személye, tudása, szorgalma és önzetlen fáradozása tekintetében teljes tájékozatlanság környékezte, de csak a magyar törvényhozásban, annál jobban ismerték őt odaát Ausztriában, a hol mindeme tulajdonairól közvetlenül győződte meg az osztrák államférfiakat, a kik egy más oldaláról is kénytelenek voltak őt felismerni; ettől a beteges, ideges embertől váratlan energiájáról.

Ma már az ellenzék is elismeri, a volt nemzeti pártiak pedig teljes tudatában vannak annak a körülménynek, hogy a kiegyezésben bennlevő magyar vívmányoknak a szerzője és kieszközölője *Bánffy Dezső* báró mellett *Lukács László* volt. Így első sorban az átutalási eljárással nyert különben jogos jövedelmünk megszerzéséhez is *Lukács László* erősen és erélyesen körvonalozott álláspontja és szigorú követelése járult hozzá. Szorgalmáról pedig elég fényes bizonyítást tett, semhogy az sokáig titokban maradhatott volna.

Igy történt, hogy az a férfiú, a kinek azelőtt a legkeményebb és bátran hozzátehetjük legméltatlanabb támadásban volt része, ma úgy szólván pártkülönbség nélkül közelsimerésben részesül és becsülete folyton nő és gyarapszik.

Ennek a becsülésnek és tiszteletnek eklátans bizonyítéka a pénzügyi-bizottság tegnapi ülése.

De nevezetes ez az ülés más tekintetben is. A nagyközönség érdekeit karolta fel a pénzügyminiszter, a kinek elismerései különösen, kereskedelmi, ipari és gazdasági körökben a legnagyobb megelégedést, sőt lelkes elismerést fog kelteni. A hirdetési és naptárbélyeg meg-

szüntetésére vonatkozólag nemcsak kötelező ígéretet tett a miniszter, hanem bejelentette, hogy az erről szóló törvényjavaslat már munkában van és legközelebb már a képviselőház elé is terjeszti.

Köztudomású, hogy a hirdetési és naptárbélyeg évtizedek óta állandó panasza a hirlapoknak, illetve hirlapkiadóknak és a nagy közönségnek egyaránt. Míg a gazdag külföldön már régóta anachronizmus az ilyen bélyeg, s a nemzetgazdasági forgalomban közszükségletet képez az olcsó újsághirdetés, nálunk ettől épen a szegényebb és hirdetésre talán leginkább rászorult osztályt zárták el a terhes hirdetési bélyegek kötelező lerovása folytán. Ez a közvetett adó most már megszűnik, a mivel újabb lendületet ad a kormány — ha csak közvetve is — a kereskedelemnek, iparnak és közgazdaságnak.

A másik érdekes momentum a tőzsdeadó behozataláról szóló reform. Nem új dolog ez. Évek óta sürgetik nálunk, de annyi hátránnyal, sőt gazdasági viszonyainkra annyi veszedelemmel fenyegetett ez — különben csekély állami jövedelem kilátásával, hogy pénzügyminisztereink lehetőleg halogatták, nehogy elhamarkodva épen ott ártsanak, a hol csak az igazságosságot célozzák. Az alapos, gondos és körültekintő előmunkálatok birtokában ma végre odajutott a miniszter, hogy a tőzsdeadó behozataláról szóló törvényjavaslatot is rövid időn belül a képviselőház elé terjesztheti. A kik vérmes reményeket fűztek e javaslatához, azok — már most is elárulhatjuk — csalódní fognak, de a kik az igazságosságot és jogosságot kívánták, azok elégedetten fogadják majd az új adót.

Csak egyet sajnálunk, hogy a tisztviselők fizetésemelése még mindig késik, de meg vagyunk lelkünkben győződve arról, hogy az is nem *Lukács László* jóakarátán mulik.

Hisszük és reméljük, hogy igen rövid idő múlva meglesz ez is és ez lesz majd a pénzügyi kormányzatnak egyik legfényesebb diadala.

papa egyszerűen kijelentette, hogy lelővi Katika kisasszonyt, ha az ő csacsi gyerekével csak szóba is áll.

— Ide csak nem jön utánam, — nevetett Katika és melegebben szorongatta barátja karját. S érezte, mélységes melegedéssel érezte, hogy még van hatalma a férfiak fölött. Mert az új ismerős csodálatos izgatottsággal, majdnem remegve türte a szép leány ingerlő játékát.

— Mi baja van? — jutott eszébe nagysokára Katikának a szokásos kérdés.

A fiatal ember csendesesen felelt:

— Semmi, csak meg fogok halni.

— Ugyan? — nevetett Katika.

— Meg fogok halni s azért jöttem ide, hogy az enyéim ne is lássák, amikor meghalok. De ne nevéssen kisasszony. Nem is magam ölöm meg magamat, majd meglesz nekem ez a szivességet a levegő, a fürdő és maga, kedves barátóm.

Katika megpróbálkozott a komolysággal.

— Nagyon beteg?

— Nagyon.

— Akkor meg fogom édesíteni az utolsó napjait.

Ezt az fiatal ember vallomásnak is vehette. S hogy mindenestreféleképpen vegye, Katika jónak látta, hogy mindjárt elszaladjon. Estig akkor nem is látta. Este azonban már tulontul volt a gondolataival és mialatt a társaság vacsoránál ült, ő bekopogtatott új ismerőzéhez. Mosolyogva állt meg az ajtóban, de maga is megrémült, a mikor a fiatal embert meglátta *Hamuszín* volt az arca és verejtékes. Az egész ember remegett s a kezében egy kis feszület valóssággal tanczolt.

— Mi baja? — ugrott hozzá Katinka.

— Az esték, az esték — hörögte a fiatal ember és kezével most már az ajtó felé mutatott. Katinka megállott szótlanul.

— Menjen, menjen — hörögte tovább a beteg. — Mondtam, hogy megöl . . .

Katika ijedten menekült és maga is beteg volt reggelig. Mindig maga előtt látta azt a hamuszín arcot, azt a tánczó feszületet. Reggel azonban már ajta előtt várta a fiatal ember és remegve, izgatottan kereste kezeit:

— Ne haragudjék rám, ne haragudjék . . .

Az estéket vádolta, a melyek ellenségei. A hogy a sötétség leereszkedik a hegyekre és élesedik a levegő, valami nyugtalanság vesz rajta erőt és leveri a lábáról. Tegnap meg éppenséggel gyöngye lábán állott, mert mindig az ő barátójére kellett gondolnia, a ki meg akarta édesíteni az utolsó napjait.

Ezek az utolsó napok, ezek a megédesített utolsó napok; — a fiatal ember hirtelen lehajolt és vadul csókolt a Katika kezeit. Es a mikor fölemelkedett, égett az arca és remegett, mintha láz bántaná. Ugy maradt egy helyben és nem tudta, hogy a leány mosolygása guny-e, vagy jóváhagyás.

Csak úgy önkéntelenül suttozta:

— Kisasszony, édes . . .

Katika már meg is békélt s aztán gondja volt rá, hogy minden nap megédesített nap legyen. Nem volt bizonyos benne, hogy a fiatal ember csakugyan halóban van-e, vagy csak affektálja a romantikus elmúlást; de nem is bánta a bizonytalanságot. Tetszett neki az egész dolog, már akármi is a színe. Meglehet, hogy csakugyan utolsó napokat édesít, meglehet, hogy egyszerűen csak édes napoknak megy

elébe: mindegy. A szerep sehogys sem kellemetlen s egy kis stájer fürdőben nem illik tulajdonos követelőzőnek lenni. A mikor tehát a ligetben egészen magukra maradtak s a fiatal ember megint lehajolt a kezéhez: Katika behunyt a szemét és maga is meghajolva, álmatagon csókot lehelt a fiatal ember fényes fekete hajára.

. . . Estefelé besuhant hozzá, a szobájába.

Az égő férfi-fejet gyöngéden oda vonta az ölébe és simogatta hosszan, gyönyörrel.

— Meg fog gyógyulni, ne féljen.

— Ne gyógyuljak meg soha, aludjam el itten örökre, — hangzott az elfuladt sóhajtás.

Katika a sötétségben álmodozni kezdett.

— Ki a világba, együtt karonfogva . . . és dalolni, mindig csak dalolni.

A férfi megszólalt halkán:

— Ha szabad volna, ha szabad volna . . .

— Miért ne volna szabad?

— Ne kérdezze.

Katika nem kérdezte. Fölkelt a helyéről és az ablak felé tartott. Mintha el is felejtette volna, hogy hol van, dudolni kezdett halkán, csendesen. Es a férfi utána sompolygott, bűnét, bánva, néma esdekléssel. Katika egyre dudolt. Mőgötte pedig, a szőnyegre omolva, könyörgött valaki egyre hangosabban, egyre lázasabban.

— Nem szabad énekelnem, nem szabad.

Egykor élt bennem valami, a mi világgá akart kergetni és én mentem volna, követtem volna ezt a kergető vágyamat gyönyörrel. Nem engedtek. Es én titkos éjszakákon énekeltem, hogy ébren tartsam vágyamat, a mig egyszer eléggé erős leszek, hogy kiszabadítsam magam rabságból és elmenjek vágyam után. Ah, hogy magam és vágyam nem voltunk eléggé erősek

TAVIRATOK.

Az udvar Budapesten.

Budapest, január 24. (Saj. tud. távirata.)

A Bud. Tud. megezáfolja azt a hirt, mintha a királyi udvar letett volna azon szándékáról, hogy februárban hosszabb időre Budapestre jön.

A diplomácia köréből.

Konstantinápoly, jan. 24. (Saj. tud. táv.)

Novakovics szerb követ néhány hét múlva valószínűleg Párisba utazik, mert párisi követté nevezték ki.

Kína és a hatalmasságok.

Washington, január 24. (Saját tudósítónk távirata.) A Kinában követendő politikára vonatkozó tárgyalásokban résztvevő összes hatalmasságok jegyzékét intéztek a külügyi hivatalhoz, amelyben az amerikai kereskedelemnek Kinában nyílt ajtót biztosítanak. Csak Japán és Olaszország nem tettek még formális ígéretet. Azt hiszik azonban, hogy csakis postai késésről van szó.

Közösüges kiadások.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 24.

A képviselőház pénzügyi bizottsága Falk Miksa elnöklésével tartott mai ülésében, melyen a kormány részéről Széll Kálmán miniszterelnök, Fejérváry Géza báró és Lukács László miniszterek voltak jelen. Tárgyalás alá vette először is a pénzügyminiszter pótjelentése szerint, a közösügi rendes és rendkívüli kiadásoknál szükségessé vált kiadási többleteket, melyeket Szabó Imre előadó megszavazásra ajánlott.

Ezzel megindult a vita.

Komjáthy Béla kijelenti, hogy a pártnak, melyhez tartozik, az 1867. XII. t. cz. ellen eivi kifogásai lévén, a közösügi költségekhez soha sem járultak s most sem járulhatnak. Ettől el is tekintve, a delegációk által megállapított közösügi kiadásokat nem lehet felvenni a budgetbe, mert azokat a félévre történt kvótamegállapítás folytán fixtélékekben nem lehet kiszá-

a rabság megtörésére! Csak sorvadunk mind a ketten: én is, a vágyam is. Miért nem jöttél korábban, te egyetlen, a ki segíthetnél volna rajtunk, a ki meg tudtál volna tántorítani? Hiszen te vagy az első eleven vágyam, az első gyönyörűség, a ki utamba akadtál. Mert hazudtam, én nem vagyok művész, csak szerettem volna lenni s te nem az utolsó, édes napjaimat hoztad, hanem az elsőket, a legelsőket. Nem láttad a remegésem, hogy ki vagyok és ki vagy te nekem? Nem láttad, hogy hazudik ez a ruha, a mely rajtam van s és csaltalak téged és mindenkit?

Megint kezébe kapta a feszületet, magasra emelte a levegőben.

Es erős hangon kiáltotta:

— Nem látod, hogy ki vagyok? Az Ur szolgálja vagyok és téged szeretlek . . .

Az emlékezés során Katika megrázkódott.

— Senki se tudta, most sem tudom bizonyosan, pap volt-e. De meghalt szegény, az bizonyos.

Szalmaszin haját jobban a fátyol alá szoritotta, a fekete ruhát rendbe hozta s azután megindult a hotel felé. Kifogástalanul szomorú volt s három napig hűségesen meg is állotta a gyászt. A negyedik napon vonatra ült s az indulás előtt jól megjegyezte magának a kis stájer fürdő nevét. Hadd tudja legalább, hogy hol volt özvegy, ha már azt bizonyosan nem tudhatja, hogy kinek az özvegye volt . . .

mitni, miután senki sem tudhatja, hogy az év második felében mily kvótakulcs fog megállapítani.

Az ellen, hogy a delegációknak a katonatiszti fizetésemelésekre vonatkozó határozata a honvédségnél és csendőrségnél is alkalmaztassék, közjogi sérelmet lát szülő. Elvi szempontból nem kifogásolhatja szülő, hogy ha a közös hadseregnél emelik a tisztí fizetéseket, a honvédség és csendőrség tisztí karánál is megtörténjék az illetmények javítása, de ez csak rendes törvényhozási uton történhetik. A magyar törvényhozás erről a jogáról soha sem mondott le. A delegációk határozatai folytán egy krajczárt sem szavazhat meg senki a honvédség és csendőrség számára. Terjeszszenek javaslatot az országgyűlés elé s ha azt a rendes formában megszavazzák, csak akkor s csak a törvényhozás csorbítottalan joga alapján lehet emelni a honvédségi és csendőrségi tiszték fizetését.

A magyar közjog oly otromba megsértését látja az itt tervezett eljárásban, hogy joggal feltehetni véli, miként a párt melyhez tartozik, ez ellen minden törvényes eszközzel a legerélyesebben küzdeni fog.

Justh Gyula szintén élesen bírálja a tételt. Panaszodik, hogy a katonatisztek mennyivel kedvezőbb helyzetben vannak, mint az állami tisztviselők.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter a tisztikart védelmezi Justh Gyula támadásai ellenében.

Széll Kálmán miniszterelnök Komjáthyval polemizálva, a delegációk határozatának törvényességét vitatja.

A bizottság Pulszky Ágoston, Gullner és és Makfalvay rövid felszólamlása után letárgyalta az egész költségvetést, melyet már pénteken a képviselőház ülése elé fognak terjeszteni.

A transzváli háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 24.

A Ladysmith körüli harcztérről jövő értesítések nem jelentenek lényegesebb változást. Az ellenséges táborok még mindig úgy állanak szemközt, mint a harmadnap előtti összecsapás után, mert az a tegnapi távirat, a mely az angolok visszaveretését jelezte — hogy a londoni hadügyi hivatal stílusában szóljunk — egyelőre korai volt.

Warren még mindig nem érte el a burok főserégét, hanem csak az elővédekkel áll harcban, még pedig kemény harcban, mert az elsánczolt állásokban fegyver, lőszer és élelem bőségesen van és a burok nem pazarolnak feleslegesen semmit.

A csatározásokról szóló részlethirek alig alkalmasak egységes kép alkotására, egyik, vagy másik fél előnyei meg nem állapíthatók, a tény csak az, hogy a verekedés szünetlenül folyik.

Távirataink a következőket jelentik:

Warren küzdelmei.

London, január 24.

Buller tábornoknak egy tegnap este fél 7 órakor Spearmans-Kampban föladott távirata a következőket jelenti: Warren tábornok abban az állásban tartja magát, a melyet 21-én elfoglalt az ellenségtől. Az ellenség körülbelül 14 yardnyira áll tőle Spions-Koptól nyugatra. Ez az állás magasabban van, mint Warren állása s azért lehetetlen benézni a burok táborába. A Spions-Kop csak egy nyílt szakadékokkal átszelt kopár síkságon át közelíthető meg.

A Warren által megszállva tartott hegygerinczek olyan meredek, hogy lehetetlen ágyukkal fölmenni. Alacsonyabb fekvésű területen föllállított taraczkokkal és tábori ágyukkal lövöldözzük az ellenség

hadállását. Az ellenség Creusot-ágyukkal és más lövegekkel viszonozza lövéseinket. Ebben az ágyupárbajban előnyben vagyunk, mert az ellenség úgy látszik a sánczokban keres védelmet. Az ellenséges tüzéség nem nagy kárt tesz sorainkban.

Ma este megkíséreljük a Spions-Kop elfoglalását. A Spions-Kop egyik szárnya a Trichards-Drifttel szemben lévő hadállásnak, a melyet elválaszt a Potgieters-Drifttel szemben lévő hadállástól. A Spions-Kop csaknem az összes ellenséges sánczműveket dominálja.

A bur táborból.

London, január 24.

A Reuter-ügynökségnek jelentik a bur táborból e hó 21-éről: Szombaton délután az angolok ismételték előnyomulásukat mind a két fél heves ágyuzása mellett. A harc a sötétség beálltáig tartott. Az angolok tetemes veszteséget szenvedtek.

London, január 24.

A Reuter-ügynökségnek jelentik a Felső Tugela mentén lévő bur táborból 19-iki kelettel: Az angol csapatok centruma Zwartskop-Drift mellett van, a hol a folyónak mind a két partját tartják megszállva. Zunklef tájékán híd-tertek a folyón és nagy élelmiszer-raktárt állítottak fel. A Zwartskop legfelső részén öt hajóágyut állítottak fel és egy tábori üteget hoztak át a folyón az északi partra, ahol egy kis halomról szakadatlanul hevesen ágyuzták a burok sánczeit. Ezzel az ágyuzással nagyobb kárt tesznek a bur táborban, mint Colensónál.

Lourenco-Marquez, január 24.

A 33 főnyi orosz ambulancia a Gironde hajóval ideérkezett.

A megakasztott előnyomulás.

London január 24.

A Felső Tugela mentén lévő bur táborból jelenti egy 19-én kelt távirat:

Mante heilbronni (Oranje) lovas zászlós meg-

sebesült, de nem akarta magát megadni, mire agyonlőtték. Az angolok vesztesége valószínűleg nem nagy. Csütörtökön 1000 főnyi angol gyalogság egy üteg tüzéséggel a Tugelán, innen előnyomult egy második aiacsony domb-sor felé, a mely a burok hadállása és a folyó között emelkedik. Az angol gyalogság előnyomulása alatt az angol tüzéség erősen ágyuzott, de a burok nem feleltek. Ez, úgy látszik, meglepte az angolokat, mert tovább nem nyomultak előre. Másnap reggel kitűnt, hogy visszatértek hadállásaikba.

Egy másik távirat 21-iki kelettel a következőket jelenti a burok táborából: Miután Botha parancsnok az angolok válságos előnyomulását szombaton reggel megakasztotta, azt várták, hogy az ellenség hétfőig veszteg marad. Délután azonban az angolok északi táborában olyan jeleket vettek észre, a melyek arra vallottak, hogy újra elő akarnak nyomulni. Botha és Cronje egy magas dombon állottak, a melyen át Ladysmith felé visz az út. A Mauser-puskák egészen a sötétség beálltáig szóltak. Hajnalban látták, hogy az angolok nagy veszteséget szenvedtek. A burok részén egy lovaszászlós esett el.

A Zwartskopon lévő ellenséges hadállás centrumában — arra vezet a másik út Ladysmith felé — a csapatok előnyomultak azokról az alacsony halmokról, a melyek a Tugela folyó mentén emelkednek és akadálytalanul elérték a szorványosan álló halmok második sorát. A mint azonban annyira érték, hogy a Mauser-puskák elérhették őket, meg kellett állniok, noha a hajóágyuk most is hallatták, mint rendesen, borzasztó dőrejükét. Az angolok összeszedték halottaikat és sebesülteiket.

Viljeen parancsnokot földre terítette egy

mellette elsüvítő lidit-granát okozta légnyomás. A parancsnok eszméletét veszítette, de csakhamar magához tért.

Ladysmith és Kimberley.

London, január 23.

A *Times* írja: Eddig semmi hír arról, hogy Warren tábornok az ellenség főserégét elérte volna, vagy hét előőrsén kívül többel megütöztött volna. A buroknak ez alatt idejük volt állásaikba bőséges mennyiségben szállítani embert, ágyut, löszert és élelmi készleteket. Amíg ezeket az állásokat az angolok be nem veszik, s védelmezőiket szét nem verik, Ladysmith felmentését nem lehet biztosítottak mondani.

Modder-River, január 23.

Kimberleyből heliographfal közvetített hír szerint a burok ma újból teljes erővel megkezdtek a város bombázását.

A megsértett semlegesség.

London, január 23.

A *Daily Mail*-nak azt jelentik Lissabonból, hogy 19-én hivatalos értesítés ment *Laurenco-Marquezból* a portugál kormányhoz avval az értesítéssel, hogy a burok megsértették a semlegességet, mert Umballából Rhodesiába ment portugál földön vonultak keresztül. — Laurenco-Marquesből tüzérsapatot küldtek ki arra a helyre. A kormányzó újabb katonai erőt kért. Állítólag már utban is volna egy portugál csapatot Dél-Afrika felé s még újabb csapatokat indítanak el rövid idő múlva.

Kinos meglepetések.

London, január 24.

Az izgatottság itt elérte csúcspontját. Az emberek biznak ugyan az angol fegyverek sikerében, de nem tudják elfojtani aggodalmaikat amiatt, hogy *nem jött távirat a következményeiben végtelenül fontos éjjeli támadás eredményéről, noha a csatának már el kellett dőlnie.*

A legutóbbi napok nehéz küzdelmeit jelenti a *Times* távirata, a melyet Swarzkopeon át heliograffal közvetítettek. Ez a távirat így szól:

Ladysmith, január 23. Buller ágyuinak dörgése szakadatlanul tart. A csata eldőlését nem tudjuk szemmel kísélni, de úgy tetszik, Mintha Buller előnyomulása elvonná tőlünk az ellenséget. Csak nagy ritkán hull közénk ágyugolyó, ebből következtetjük, hogy az ellenség még mindig körülöttünk van. Látjuk, amint Buller bombái szétpukkanak, de nem tudunk a csata részleteiről. Az időjárás kedvez a felszabadítóknak.

London, január 24.

Buller éjjelkor érkezett tudósítása kinos meglepetést okozott. Bevallja, hogy Warren két nap óta nem haladhat előre. 1400 lépésnyire az ellenség magasabb pozíciójától egy hegyplatót tart megszállva; tüzéségét azonban nem bírja felhozni. Daczára annak, hogy a burokat ágyutüz alatt tartja, nem idézhet elő hatást, mert azok állásai nagyon magasak.

Warren ma éjjel kísérletet tett, hogy a Spionskop hegyet, mely két bur állás közt van, elfoglalja s a burok közé ékelje magát. Ha ez sikerült volna, akkor *Dundonald* tábornok a bal szárnyon, *Littleton* a jobbon támadta volna a burokat és visszavonulásra kényszeríthette volna őket. De a terv nem sikerült.

A béke-közvetítés.

London, január 23.

A *Daily Mail* írja, hogy a legközelebbi napokban várható a hatalmak békeközvetítő beavatkozása. Több halalom közös indit-

ványt fog tenni erre nézve. Erre vall, hogy *Macrum* konzul Franciaországba küldetett, egy másik konzul *Mac Kinley*hez Amerikába a megállapodások létesítése végett.

Transzvál békefeltételei a köztársaságok teljes függetlenségét és azt kívánják, hogy a választói jog hat év után adassék meg a bevándorlóknak.

London, január 24.

A *Morning Leader* szerint Angliának érdekében van, hogy a háborút mielőbb befejezzék, s ily módon véget vessen a borzasztó irtó háborúnak.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: *Carmen*, opera. (Páratlan bérlet.)
Péntek: *Szép Heléna*, operette. (Páros bérlet.)
Szombat: *Baba*, operette. (Páratlan bérlet.)
Vasárnap: Délután: *A gyimesi vadvirág*, népszimű. Este: *Ingyenélők*, népszimű. (Páros bérlet.)

* **Beöthy Lászlónak.** a *Magyar Színház*-ból való hirtelen távozása élénk feltűnést keltett az írói és művészi körökben, melyek nyomban elhatározták, hogy valami módon kifejezik szimpáthiájukat a távozó igazgató iránt. Ma szerdán tehát nagy lakomát rendeztek Beöthy László tiszteletére, a Royal-fogadó egyik termében. Beöthy távozása alkalmából a vidékről több helyről hapott üdvözlő táviratot. Így *Aradról* is, a színház valamennyi tagja aláírta a táviratot, amelyben szerencsét kívánnak Beöthynek a színház becsületéért folytatott harczához.

* **Szép Heléna.** Az emberek csak igazán visszatérnek régi szerelmükhöz az operetben is. A sok szép és nem szép operet után, a melyet az emberek *Offenbach* óta meghallgatnak, mindenféle vissza-vissza sóvárognak ahoz a könyved, vidám és mégis értékes zenéhez, melylyel az operetkultuszt megindította. Párisban új kiállításban mutatják be *Orfeuszt*, *Szép Helénát*, nálunk a Népszínház színén úgy készül ezekre mint igazi premierekre, *Leszkay* igazgató már előbb felújította *Orfeuszt* s pedig olyan külső és belső értékkel, mely a társulatnak nagy becsületére vált. Most pénteken *Szép Heléna* kerül ujonnan színre hasonló gondos előadásban. A czimszerepet *Ruzsinszky Ilona* énekl. Az ő *Párisa Déri Jenő*. *Menelaus király Mezey Péter*, *Agamemnon Pintér Imre*, *Clitemnesztra Tolnainé*, *Orestes és Philades Rédei Szidi* és *H. Czene Stefi*, *Chalchas Andorffy Péter*.

* **A filharmonikusok** február első hetében — a mint halljuk — *házi hangversenyt* rendeznek, melynek előkészítésére a próbák már serényen folynak. Az idei szezonban rendezendő első hangversenyük műsora nagy gonddal van összeállítva. A hangverseny legérdekesebb és kétségkívül legszebb száma *Tschaikowsky* „Serenade“-ja lesz. Ez a „Serenade“ egyike a legnehezebb vonós-zenekarra irt műveknek.

* **Az aradi zenekedvelők** egyesülete február hó 2-án saját helyiségében rendkívüli közgyűlést tart melyre az egyesület tagjai ezennel meghívattak. Tárty: A választmány előterjesztése a zenede újraszervezése tárgyában, és ezzel kapcsolatos ügyek. *Az elnökség.*

Panama Battonyán.

— Sikkasztó bankhivatalnok. —

Arad, január 24.

Battonya sem kerülhette el a modern társadalomnak ragadós betegségét. Azt a városkát, mely eddig éppen arról volt nevezetes, hogy közállapotai, leszámítva az apróbb társadalmi torzalkodásokat, egészségesen fejlődtek, lázas izgatottságban tartja most egy agyafurt tisztviselő sikkasztása. Régi történet az egész, csak a személyek változnak benne. Egy fiatal ember, *Ganzel László* visszaélt a beléje helye-

zett bizalommal s alaposan megdézsmálta a battonyai takarékpénztár wertheimszekerényét.

Hosszabb idő óta volt *Ganzel László* a takarékpénztár tisztviselője, mint segéd könyvelő. Felebbvalói kifogástalan viseletű, szorgalmas fiatal embernek ismerték s még az sem tűnt fel nekik, hogy *Ganzel* jövedelmén túl költekezett, sokat kártyázott s gyakran csak a hajnal vetette haza korcsmai tivornyáiból.

Szombaton hat heti szabadságot kért az igazgatóságtól, azzal indokolva kérelmét, hogy magán ügyeit kell rendeznie. Az igazgatóság a felhalmozott sok munkára való tekintettel kérelmét megtagadta. Daczára ennek, *Ganzel* délután már nem ment fel hivatalába. Az intézet főkönyvelője, kinek régen szemet szurt *Ganzel* kicsapongó magaviselete, rögtön felületes vizsgálatot tartott a napi posta pénzküldeményei között s rájött, hogy *Ganzel* egy 60 koronát tartalmazó pénzes levelet magához vett. Nyomban lakására küldötte az egyik hivatalosolgát azzal az üzenettel, hogy jöjjön fel a hivatalba s ha nem jönne, az esetben a magánál felejtett 60 koronát küldje vissza.

Ganzel ágyban hevert lakásán s a pénzt azzal adta vissza a hivataloslgának, hogy beteg s így hivatalába egyelőre nem járhat fel.

A főkönyvelő a mérleg összeállításával léven elfoglalva, nem törődött tovább hivatal-társával, de midőn ez másnap sem jelentkezett, újra lakására küldött. Mikor a hivatal-szolga benyitott, a lakást üresen találta: *Ganzel ur elpárolgott.*

A takarékpénztárnál nyomban megejtették a hivatalos vizsgálatot s ekkor kitűnt, hogy *Ganzel* urral együtt 3000 korona értékű váltó is eltűnt a kasszából. Hogy egyéb veszteséget is szenved-e a takarékpénztár, azt a szorgosabb vizsgálat lesz hivatva felderíteni.

Ganzel a battonyai kaszinónak egy közkedveltségben álló tagja volt s nem kis részt vett ki magának a legutóbb történt kaszinói izgalmas afférekéből.

Fiume tüntet.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 24.

Szép is vagyok, jó is vagyok,
Csak egy kicsit hamis vagyok...
Hegedüs Sándor.

A fiumei magyar ujság a minap jubilált s ebből az alkalomból a kereskedelemügyi miniszter is irt két kurta sort a tenger melléki városról a lap által kiadott emlékalbumba. Azt írta bele, amit fönt czítálunk, hogy *Fiume* szép is, jó is, csak egy kicsit hamis.

Hát bizony hamis. Minduntalan csikorgatja a fogát ellenünk, mintha ő is a *Lueger* iskoláját járná. Hej, pedig de sok pénzünkben van nekünk ez a szépséges „tenger gyöngye“! *Szeliden* szólva, igen illetlen ettől a várostól a folyton megújuló magyargyűlölet, a melyre egyáltalán nem szolgáltunk rá. Erre czéloznak *Hegedüs Sándor* emléksorai, a miket nagyon találóan vetett papírra a fiumebelieknek.

A legújabb hamisságról a következő távirati értesülést vettük:

Fiumében tegnap este ismét *magyarellenes tüntetés* volt. Az afférnak egész akaratlanul egy államvasuti altiszt volt a megindítója, a ki álarcozsbálba ment s erre az alkalomra magyar csikósnak öltözött fel. Borjuszáju ingujjban, darutollas pörge kalappal a fején, sarkantus rámás csizmában sétált végig a korzón úgy ugy este 9 óra felé s mit sem törődött azzal, hogy az utca népe hangos megjegyzésekkel kíséri az öltözékét — vagyis inkább: öltözékében a magyart.

A tömeg egyre nőtt s a vasutast már nem csak megjegyzésekkel, de néhány élesen gombra szóval is inzultálta. Ez, hogy elkerülje a fenyegető sokadalmat, a mely már kezét kezdte emelni a darutollas alakra, visszavonult és behúzódott a Deák-korzón levő *Korona*-vendéglőbe, a hova a fiumei magyarok járnak.

Itt aztán véres verekedés támadt. A tömeg körülfogta a Koronát s az ellen valóságos ostromot intézett. Az olasz és horvát diákok követ ragadtak s a vendéglő összes ablakait beverték. A harcban súlyosan megsebesítettek néhány magyar betűszedőt, kik védelmezni akarták megtámadott honfitársukat. Sokan bevart fejfel, összezuzott tagokkal menekültek a harc színhelyéről.

A nagy csetepaté hírére megérkezett a rendőrség és többeket letartóztatott. Letartóztatta *Carina* és *Bacsich* diákokat is, kik közül az előbbi már a tavalyi zászló-afférben jelentős szerepet játszott.

A fiumei magyarság körében nagy az elkeseredés, mert a diákokat az *autonomista* párt vezetői izgatják magyarelles tüntetésekre. Ezek az urak folyton akcióban vannak, kimutatják gyűlölködésüket, ha csak a legkisebb alkalom kínálkozik rá. Ha pedig nem lehet egyebet, vendéglőkben, kávéházakban szidalmaznak Magyarországot, a miért aztán az utcái verekedések napirenden vannak.

A kolomposokat *Kuscher* Nándor ügyvéd vezeti, a ki fanatikus magyargyűlölő. Jellemző megemlíteni, hogy *Kuscher*nek igen piszkos magánügyei vannak s ezek miatt még e héten le fog mondani a *Casino Patrioticó* egész tisztikara. *Kuscher* szintén tagja a kaszinó igazgatóságának, de mivel hatalmas párt áll mögötte, kigolyózni, de még lemondani sem sikerült. A tisztikar most a saját lemondásával igyekszik megszabadulni a piszkos agitátor társaságától.

EGYESÜLETI ELET.

(*) Az aradi vendéglősök és kávéosok ipartársulata tegnapi napon tartotta rendes évi közgyűlését. Az évi jelentésből és számadásból kiemeljük, hogy a társulat vagyona 3045 korona 14 fillér, mely összeg a társulat azon céljainak fedezésére szolgál, hogy elszegényedett vendéglősöket és kávéosokat segítse. A tisztújítás megejtetvén, elnökké *Nagy Lajot*, alelnökké *Huzó Istvánt*, ügyészsze *Szilvási László dr.-t*, pénztárnokká *Földesi Lajost*, ellenőrré *Gavrilote* Miklóst, ügynökké *Kmetykó Jánost* választották meg. A közgyűlés a társulat örökös tiszteletbeli elnökévé választotta meg *Schor Albert* aradi vendéglőst. Az ipartársulatnak ez idő szerint 58 tagja van, s a szép számban megjelent tagok a közgyűlés után *Nagy Lajos* nál társas vacsorán maradtak.

(*) Az aradi pinczerek segélyező- és elhelyező-egylete január hó 29-én éjjel 12 órakor tartja a Központi szálloda nagytermében rendes évi közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki évi jelentés. 2. Számvizsgáló-bizottság évi jelentése. 3. Tisztújítás. 4. Az Aradon tartandó vendéglős kongresszus és nyugdíjintézeti közgyűléshez leendő hozzájárulás megállapítása. 5. Ügynökválasztás. 6. Indítványok.

SPORT.

+ A Meteor kerékpárklub f. hó 25-én este 8 órakor tartja rendes évi közgyűlését a Vas szállodában levő helyiségben, melyre a tagokat ez uton is meghívja az elnökség. A vizsgáló bizottság tagjai felkéretnek, hogy f. hó 25-én este fél 8 órakor a klub helyiségben tartandó értekezletre okvetlenül megjelenjenek.

A minoriták új temploma.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 24.

Nagyszabásu tervvel foglalkozik, mint értesülünk, a minoriták aradi rendháza. Csöndben dolgozik, minden zaj és feltűnés nélkül, ami különben jellegzetes vonása e hazafias rendnek minden ténykedésében. Ezuttal egy nagyszabásu, impozáns templom felépítését vette tervbe, úgy amint azt a folyton szaporodó róm. kath. hívők száma, továbbá Arad városának hatalmas fejlődése megkívánják.

Az új templom tervrajza már készen van, és úgy lehet, egyik szép tavaszi napon belevágják a kőmives csákányt a régi, kétszáz esztendőes épület tömegbe, s építenek helyébe pompás templomot, körülötte kétoldalt modern új palotát, mely mindenképpen felett diszessé, még a mostaninál is városiasabbá fogja tenni Arad főterét.

Az új templom a régi rendház helyére épül mintegy 300,000 frtnyi költségel-irányzattal. A renaissance stylben tervezett kétemeletes főépület a régi épületnek templom-utcái sarkától a Hermann-palotáig terjedő részét fogja betölteni, közepén — vagyis a templom-utcától és a Hermann palotától egyaránt 35 méternyire — egy 60 méter magas torony emelkedik ki a díszes tetőből. Ez a torony két szárnyra fogja osztani az új minorita palotát. A balról eső rész megmarad továbbra is mindkét emeletén kolostornak, míg a jobboldali szárny bérháznak van tervezve.

A templom a főtéri front földszintjének közepét foglalja el. Méreteire nézve minden irányban megfelel egy nagy város követelményeinek, miután a templom hajója 65 méter hosszú lesz és 3000 embert fogadhat magában, míg a mostani templomban 800 ember számára van hely.

Érdekes tudni, hogy az új templom felépítésével végleges megoldást nyer a templom-utca rendezésének kérdése is, mert a tervezet szerint a mostani templom görbe kiszögélése eltűnik és a főtéri front egy nagy tompa szög alatt csatlakozik a templom-utcai régi bérházhoz, mely különben szintén teljesen újra épül és a jelenleginél jóval magasabb lesz.

A minorita-rend, mint említettük, 300.000 frtnyi költséggel építi fel az új templomot. *Es Arad városától sem az építéshez, sem a templom fentartásához segélyre nem számít.* Mind-ezek olyan előnyök egy terhekkal amugy is megrótt városra nézve, hogy őszinte, igaz elismeréssel kell érte adóznunk a Minorita-rendnek, mely lehetővé teszi nekünk, egy drága templom megtakarítását és nélkülözhetővé egy még drágább plébánia fentartását.

HIREK.

Resicza és Ánina sztrájkol.

— Zavarok a szén miatt. —

A csehországi bányász-sztrájk ma nemhogy csökkent volna, sőt egyre terjed és a legközelebbi jövőben sincsen semmi kilátás rá, hogy a néptelenekké vált szénbányákban ismét meginduljon a munka. Egy-egy tárnában, vagy bányában, hol rendszeren másfél- és kétezerre menő munkáskéz dolgozik, ma alig tíz-tizenkét bányász áll munkába és meglehet, hogy hol-

napra már ezek is a sztrájkolókhöz csatlakoznak.

A bányász-sztrájk tudvalevően válságba sodorta az osztrák iparvállalatok jórészét és számos kisebb-nagyobb gyár kénytelen volt az üzemet beszüntetni, vagy a minimumra redukálni, miáltal ismét sok munkás maradt kenyér nélkül.

A sztrájk hullámai már elverődtek hozzánk is, a mi a zavart még jobban tetézi. *Resiczán és Aninán több ezer bányász hajlandónak mutatkozott belemenni a sztrájkba.* Ez persze lelketlen külföldi agitátorok aknamunkája, a kik leutaztak a szentelepekre és elcsavarták a bányászok fejét, miről a következő táviratunk tanuskodik:

Budapest, január 24.

A bécsi szocialista vezérek, *Adler dr., Bernsdorfer és Skorret* Budapestre érkeztek, hogy a sztrájkot Magyarországon is szervezzék. Tárgyaltak a budapesti szocialistákkal, azután pedig leküldtek négy agitátort a *Resiczai és Aninai bányákba.* Az agitátorok visszatérve, ma bejelentették, hogy Aninán és Resiczán négyezer munkás kész sztrájkolni.

Az osztrák vasúti miniszterium ezer waggon magyar kőszénre rendelt meg az osztrák államvasutak részére az Anna-völgyi bányában. A *Duna Gőzhajózási Társaság* igazgatósága utasította a mohácsi forgalmi ügyvezetőjét, hogy több ezer waggon szén szállítására készüljön el.

A brüxi kőszénbánya-kerület 5648 főnyi munkásságából — mint táviratozzák — a mai reggeli leszálláskor 1477 ember állott munkába. A *Germania*, *Jupiter*, *Venus*-mélyakna és *Theresia* aknában dolgoznak, ellenben 23 más aknában szünetel a munka. Rendzavarás sehol sem fordult elő.

A szénbánya tulajdonosok osztrák Bécseben konferenciát tartanak, s ez után érintkezésbe lépnek a sztrájkolókkal az ellentétek kiegyenlítése végett. A belügyminiszteriumban is intézkedéseket tettek az illetékes hatóságok útján a sztrájk megszüntetésére.

A sok rossz hír után egy késő éjjel érkezett táviratunk azt jelenti, hogy a csehországi *Kladnában* a helyzet némileg javult, mert a *Schanil*-kerületben több aknában a sztrájkolóknak megadták a béremelést.

— *Wlassits Gyula* vallás- és közoktatásügyi miniszter, ki hosszú idő óta gyengélkedik, orvosai tanácsára huzamosabb tartózkodásra Móránba utazik. A miniszter elutazásának — mint budapesti tudósítónk távirja — semmi politikai vonatkozása nincs.

— *Tizezer korona segély Aradmegyének.* A kormány részéről, mint ismeretes, rendelet érkezett a megyei törvényhatóságokhoz, hogy a községekben segélyalapokat létesítsenek, melyekből a szegényeket és munkaképteleneket istápolják. Aradmegye közigazgatási bizottsága erre felirt a földművelésügyi miniszterhez, hogy az alap megteremtésére utalványozzon ki segélyt, miután sem a megyének, sem a községek nagy részének erre vagyona nincs. Nem egy község még a jegyzőjét, bíróját is alig tudja fizetni. A földművelésügyi miniszter a közigazgatási bizottság felterjesztésre ma értesítette a megyét, hogy a községi segélyalapok létesítésére évi 10.000 koronát utalványoz.

— *Desseffy püspök biborossága.* A *K. É.* könyvmatos szerint — mint budapesti tudósítónk távirja — *Desseffy Sándor* csanádi megyés püspök a legközelebbi konzisztóriumban a *prágai* hercegérsekkel együtt megkapja a *bibor-noki kalapot.*

— **Kolozsvár polgármestere meghalt.** *Albach* Géza, Kolozsvár város polgármestere — mint tudósítónk táviratozza — ma meghalt. Osztatlan részvétellel veszi körül koporsóját az egész város, mert mindenki szerette a mintahivatalnokot és derék embert. Alig néhány éve került a város élére s javakorában, munkaereje teljességében ragadta el a halál.

— **Mercier tábornok bukásai.** A derék *Mercier* tábornok ez idő szerint a népszerűsége mértékét próbálgatja. No hát nem nagy, az bizonyos. Ez idő szerint a szenatus tagjai közé pályázik *Mercier*, de hogy a vasárnapi választások előtt is tisztában legyen kilátásaival, egy másik köztisztviseléssel tett hamarosan próbát. A polytechnikai iskola egykori növendékei egy hatalmas, nagy egyesületet alkotnak, ennek előjárói tisztjére jelölték a generálist híveit. Az ellenfele *Montad* volt. *Mercier* kapott 200 szavazatot, *Montad* ezer egy néhányat. A jó tábornok ilyenformán csufosan elbukott. Sejtései lehetnek ebből a vasárnapi választások valószínű eredményéről. Bizony — adassék elismerés a francia nép tisztességes többségének — elég kevesen becsülik *Mercier* köztisztire méltónak. — Hogy hívei bukása után verekedést rögtönöztek, azt csak mellékesen említjük meg. Megverték őket, s ez nekik baj.

— **Az aradi első takarékpénztár igazgató választmányának** tegnap délután tartott ülésén *Andrényi* Károly elnöklő igazgató, a teljes számban megjelent választmányi tagok üdvözlése mellett, örömeinek adott kifejezést, hogy daczára az elmúlt év abnormalis pénzügyi és gazdasági viszonyainak, a lefolyt üzleti év eredményéről oly jelentés tehető, mely minden tekintetben kielégítő és minden várakozásnak megfelel.

Örömmel konstatálja, hogy a lefolyt évben sem volt az intézetnek *semmiféle* vesztesége és daczára annak, hogy a kedvezőtlen pénzügyi viszonyok nem voltak alkalmasak a tőkegyűjtésre, az intézet *betét álladéka* a tavalyihoz képest mégis 500.000 koronával, a kimutatott tiszta nyereség pedig a múlt évi áthozatallal együtt 20.000 koronával emelkedett. Ennél fogva az igazgatóság a tartalékalapok és a nyugdíjalap bővítését a részvényenként 80 frt osztalékot hoz javaslatba a közgyűlésnek.

Ezután lendületes beszédben kiemeli elnöklő igazgató, hogy az érdem oroszlánrésze ezen szép üzleti eredmény tekintetében *Ottenberg* Tivadar vezérigazgatót illeti meg, kinek is évi fizetését tízezer koronára felemelni javasolja az igazgatóság.

A választmány általános helyeslés és lelkesedéssel fogadta ezen javaslatot, mire dr. *Priegl* István választmányi tag, majd *Müller* Károly intézeti ügyész szólalt fel és kérte a választmányt, hogy tekintszen el ezuttal ügyészi minőségétől és lássa benne ezen intézet egyik legnagyobb részvényesét. Nemcsak, hogy hozzájárul a fizetés felemeléséhez, hanem lelke egész erejével örvend annak, hogy a kiváló munkaerő és szakavatottság a választmány részéről is a fizetés felemelés egyhangu megszavazása által elismerést nyert. Visszatekint az elmúlt négy évre, mikor a jelenlegi vezérigazgató az intézet vezetését átvette és konstatálja, hogy ezen idő alatt a betét álladék 4.000.000 koronával emelkedett, szintugy minden egyes üzletág tetemes emelkedést tüntet ki. Az elismerés hangján nyilatkozik minden tekintetben ugy az igazgatóságról, mint a vezérigazgatóról és indítványozza, hogy ezeknek elismerés és köszönet szavazzassék, mely indítvány egyhangulag el is fogadtatott.

Miután még a felolvasott forgalmi kimutatások és a lefolyt évre vonatkozó zárszámadások, valamint a nyereség hováfordítására vonatkozó javaslat egyhangulag elfogadtattak, az ülés lelkes hangulatban véget ért.

— **A góthai herceg és az udvari predikátor.** *Berlinből* érdekes kis történetet táviratoznak a góthai hercegről és az udvari papjáról. Az udvari kápolnában legutóbb tartott istentiszteleten megjelent a herceg is, hogy meghallgassa a plébánosa papolását. Ez — talán mert sietett az alkalmat megragadni — vagy talán egészen véletlenül a dél-afrikai háborúról kezdett beszélni, még pedig ilyenformán:

— A szabadság és függetlenség dicsőséges harcossai, a burók . . .

Eanél tovább azonban nem folytathatta, mert a herceg felállott és nyomban ott hagyta a templomot. A herceg tudniillik — fia az angol királynőnek s így érthető, hogy érzékeny oldala a transzváli háború. A papot különben nyomban felfüggesztették állásától s ez idő szerint már nem ő az udvari pap.

— **A Képzőművészeti Társulat vidéki kiállításai.** A *Képzőművészeti Társulat* választmányának legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy *erélyesen* kezébe veszi a vidéki kiállítások ügyét és mindent el fog követni arra, hogy a magyar művészetet, fejlettségének mai színvonalán bemutassa a nagyobb vidéki városok közönségének. A kiállítások rendezésében az igazgatóság egy most készült tervezet alapján fog eljárni, a melynek alap gondolata az, hogy a vidék *ugyanazokat a kiállításokat láthassa*, amelyeket a budapesti közönség. Ennek a révén a vidéki közönség abba a helyzetbe jut, hogy a budapesti műcsarnoki kiállításokat a *maguk egészségében* élvezheti. A társulat a nagyobb vidéki városokban, tagjaiból *helyi bizottságokat* fog szervezni, a melyek a tárlatok létrehozásának a támogatására lesznek hivatva. Azokban a városokban, a melyekben önálló képzőművészeti társulatok vannak, a kiállításokat az illető társulatok fogják rendezni és a Képzőművészeti Társulat csak az anyag beszerzésében segítkezik nekik.

— **Egy képviselő, a kit katonának visznek ki.** A francia kamara mai ülésén — mint nekünk táviratozzák — botrányos incidens történt. *Bernard* képviselő rendkívül durván szólalt fel és több ízben megsértette az egész kamarát. Az elnök rendreutasította háromszor is és mikor *Bernard* piszkolódásait csak folytatta, felszólította, hogy *hagyja el a termet*. *Bernard* nem mozdult. Utoljára is *egy szakasz katonát hoztak*, a mely formálisan kivitte az ülésteremből a kitasított képviselőt. Nagyon kedélyes lehet az a francia kamara!

— **A makói panama.** Megemlékeztünk arról, hogy a makói polgármester az anyakönyvi hivatalnál előfordult szabálytalanságok megtorlása miatt jelentést tett az alispáni hivatalhoz. A feljelentés folytán az alispáni hivatal el is renkelte *Tarnay* István anyakönyvvezető ellen a fegyelmi vizsgálatot megelőző vizsgálatot s annak megtartásával *Cseresnyés* János h. polgármestert bizta meg, egyben szigoruan utasította a polgármestert, hogy már most saját hatáskörében hatékonyan intézkedjék, hogy az anyakönyvi hivatalnál csakis a *törvényes* engedélyezett díjak fizetessenek. *Szilágyi* István díjnok elbocsátását az alispán jóváhagyólag tudomásul vette.

— **Rosz idő jár a haditudósítókra.** Az elmúlt hét fekete hete volt az angol haditudósítóknak. Hétfőn a *Standard* tudósítójának *Robert Mitchellnek* halálát jelentette egy lady-smithi távirat. Szerdán a *Daily Mail* tudósítójának, *G. W. Steewensnek* halálhíre jött *Lady-smithből*. *Steewens* nagy tehetségű és magas képzettségű író volt, a kinek utelírása — *Kitchennerrel* *Khartumba* — világhírű. Vasárnapra a *Morning Post* haditudósítója, *Alfréd Ferrand* is halott volt. Január 6-án sebesült meg *Lady-smith* ostrománál. Ilyenformán ma holnap nem lesz odalent harci tudósító egy sem, s a londoni hadügyi hivatal szzbadon mesélhet, a mi neki jól esik.

— **Az aradi Szentháromság-szobor** ügyeit vezető bizottság e hó 26-án szombaton délután 4 órakor ülést tart a városházán.

— **A legujabb katonai affér.** Véres jelenet színhelye volt szombaton este a brassói Orient-

szálló étkezőterme. Hárman mulattak ott egy asztalnál: báró *Jósika* Gábor és *Willand* huszártisztek, akik jelenleg ekvitációban vannak Brassóban és dr. *Koczor* András sepsi-szent-györgyi pénzügyi fogalmazó, aki egy napi szabadságot eltöltendő rándult át Brassóba. A fogalmazó már kora este egy kissé iluminált hangulatban volt s ez még fokozódott az éjjeli órákban, amikor a társaság már sok bort fogyasztott. Ebben az állapotban a tiszték és a fogalmazó közt, aki maga is tartalékos honvédhadnagy, valami összeütközés történt, amit egymás közt nem tudtak kiegyenlíteni. Egyszerre csak dr. *Koczor*, aki már egészen oda volt az ivástól, megfogta mind a két tisztnek a kardját és kihuzta a hüvelyükből. Erre a tiszték is neki dühösödtek s *Willand* állítólag boros palaczkokat ütött *Koczor* fejéhez. Ez ott akarta hagyni az Orientet, de báró *Jósika* kardot rántott s két *sulyos vágást mért a távozó fogalmazó fejére*. Az odahívott dr. *Tutsek* Géza orvos be akarta kötözni a sebeit, de *Koczor* nem hagyta, hanem vérző fejjel a rendőrségre ment, a hol a tiszteket följelentette. Ennek alapján a vizsgálat megindult s Brassóban mindenki kíváncsian várja az eredményt.

— **Dohánycsempész falu lázadása.** Egy falu népe fellázadt, mert rajta fogták őket a dohánycsempészésen. Annyira nekivadult a nép, hogy csendőrszuronyt és katona puskát kellett nekik szegezni, hogy elcsendesedjenek. — *Katalinfalván* történt. Most szállította a falu a dohánybevéltőhivatalba termését, s ezenközben a pénzügyörök egy suhanczot rajtacsíptek a csempészésen. A tetten fogott embert letartóztatták és bekisérték a község házára. A beváltásnál a pénzügyi hatóság konstatálta, hogy a beszállított termés sokkal kisebb, mint a mennyinek a a felvételek szerint valósággal teremnie kellett, s e miatt is szigorú vizsgálatra készültek. Ez forgásba hozta a falu népet, mert féltek a vizsgálattól, a mely a dohánycsempészés óriási voltát leplezte volna. Fegyverrel készültek ellenszegülni a pénzügyöröknek. Erre a központból 60 pénzügyőrt és 20 csendőrt küldtek a faluba. A megvadult nép a csendőroket majdnem agyonverte. — Ez egyébként nem első eset *Katalinfalván*. Hasonló zavarok voltak ott tíz év előtt, a mikor először kapott dohánytermelési engedélyüket vették el, mert óriási mértékben folytatták a csempészési üzelmeket. Tavaly újra kijárták a falunak a termelési engedélyt, most azonban kilátás van rá, hogy végleg elvonják tőlük.

— **A mesemondó néni halála.** Mai lapunkban megemlékeztünk már arról a gyászról, a mely *Tábori* Róbertet, az ismert író, neje halálával érte. A megboldogult maga is talentumos író volt, a kinek meséiben, gyermektörténeteiben egy igazán poetikus, meleg asszonyi szív tükröződik. Haláláról mélyen lesújtott férje ma a következő gyászjelentést küldötte lapunknak:

Volt egy szegény ember, nem volt sem kincse, sem aranya, csak egy fehér báránkjája: abban tellett minden gyönyörűsége.
Volt . . .

Tábori Róbertné meghalt hosszú szenvedés után január 23-án délután két órakor. Temetése csütörtökön lesz, délután fél háromkor, a gyászaházból: VII. ker., Bálint-utca 6. Jóságát szívének nemességét, hitvesi, anyai és testvéri hűségét, mely vele sirba száll, siratják: *Tábori* Róbert, a férje, *Piroska*, *Lili*, a gyermekei. *Somló* Károlyné, *Zempléni* Gyuláné, *Elek* Albertné, *Tauber* Mórné, *Tauber* Bernátné, *Tábori* Miksáné, *Grünbaum* Adolfné, *Somló* Károly, *Zempléni* Gyula, *Elek* Albert, *Tauber* Mór, *Tauber* Bernát, *Tábori* Miksa, *Grünbaum* Adolf, a testvérei.

— **A büro kisasszony szökésben.** Bécsből jelentik, hogy *Kohn* Margit huszonegy esztendő hivatalkóleány megszökött. Tegnap még azt hangoztatta, hogy öngyilkos lesz, de ez csak félrevezetés akart lenni. A rendőrség rájött, hogy hamis bárczák alapján nagymenyiségű árut csalt ki a leány a gombgyáros czég-

Másnap megtörtént az ünnepélyes birtokfoglalás. Volt óriási muri, ivás, táncz stb. Mindenki vigadott, csak egy ember nézte könyező szemekkel, de tisztességes távolból az ünnepléyt: Furcsik János, a két hold szerencsétlen ekszbirtokosa, kit a két holdért a Holdba utasított a nemes község . . .

Tegnap óta pedig a nagyváradai törvényszék tárgyalja a genyetei konfiskálás érdekes történetét, melyet újólag ajánlunk ifju librettóiroink figyelmébe.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 27. Mükedvelő-előadás, utána társas vacsora és táncz a várbeli tisztí kaszinóban 8 óraker. — A világosi Mária-rózsafüzér és segélyegylet mükedvelői előadásal s hangversenyyel egybekötött tánczestélye (Kaszinó.) — Alarczsbál (Wagongyári kanttn.)

Január 28. A soborsini önkénytes tüzoltó-egyesület tánczvizalma (Arany Szarvas.)

Február 1. Tanítók tánczmulatsága (Polgári fiúiskola díszterem.) — A kisjenő-erdőhegyi kaszinó tánczestélye.

Február 2. A posta- és távirtda altisztek tánczmulatsága (Központi szálló.)

Február 3. A helyőrségi tisztikar tánczvizalma 1/2 10 óraker (Fehér Kereszt.) — Az aradi hivatalsszolgák betegsegélyző- és temetkezési egyletének tánczvizalma (Vadember.) — A lippai állami, polgári és felső kereskedelmi iskolák hangversenyyel egybekötött tánczestélye (József főherczeg szálló.) — Az új-arad-zsigmondházi önkénytes tüzoltó-egylet álarczsbálja (Martini sörcsarnok.)

Február 4. Az aradi mészáros és hentes ifjuság tánczvizalma (Központi szálló.) — A kőműves-, kőfaragó- és kőterítő betegsegélyző- és temetkezési egyesület tánczvizalma (Krispin-terem.)

Február 17. Mükedvelő-előadás, utána társas vacsora és táncz a várbeli tisztí kaszinóban 8 óraker.

Február 27. Ronacher-estély a várbeli tisztí kaszinóban 1/2 9 óraker.

(=) Alarczsbál Ujaradon. Az egyesült új-arad-zsigmondházi önkénytes tüzoltó egylet, a helyi ifjuság közremüködésével f év február hó 3-án, a Martini-féle sörcsarnok helyiségeiben saját pénztúra javára álarcz estélylyel egybekötött zártkörü tánczvizalmat rendez. Személy-jegy 1 kor. 60 fill.; család-jegy: 3 kor. A zenét Gyurkovits András aradi zenekara szolgáltatja.

TÖRVENYKEZES.

§ Egy pártgyűlés epilógusa. A budapesti függetlenségi és 48-as polgárok zajos gyűlést tartottak, mult évi október 10-én, a függetlenségi pártkör helyiségében. A nagy zaj és lárma között egész sereg lovagias és bírósági ügy támadt a vezető férfiak között. Ezek egyikét tárgyalta ma a budapesti büntető járásbíróság, a hova az ügyet Vig Viktor dr. fővárosi ügyvéd, a kör ügyésze vitte, aki Kardhordó Arpad szivacs-kereskedőt rágalmazással vádolta. A tárgyaláson — amelyet Kürti bíró vezetett — Kardhordó kijelentette, hogy a sértő, rágalmazó kifejezéseket ingerült állapotában használta, azokat visszavonja és Vig Viktor dr-tól ünnepélyesen bocsánatot kér. Erre a panaszos ügyvéd a vádját elejtette s a bíró megszüntető határozattal befejezte a kinos affért.

§ Megfojtotta a gyermekét. Egy csinos, 18 esztendő fiatal leány, Zapatnik Mária került a mult ősszel a budapesti büntető törvényszék elé gyermekölés miatt. Cseléd volt, és szerelmének gyümölcsét rongyokba csavarva, megfojtotta, azután hazatartott Monorra, a szüleikhez. A házbeliel csak akkor jöttek rá a büntényre, amikor a gyermekholttest felszálásnak indulva, kellemetlen büzt árasztott a szobában. Rövid keresés után megtalálták a kis holttestet ugyanazon reggelen, a mikor Zapatnik Mária visszatért Monorról a fővárosba. Mindjárt letartóztaták, s a törvényszék gyermekölés büntetéseért két évi börtönrre ítélte. A kir. ítélőtábla ma Burg Lajos bíró előadása mellett, tekintettel a számtalan enyhítő körülményekre, s főleg a leány fiatal korára, nyolcz hónapra szállította le Zapatnik Mária büntetését.

NAPIREND.

Január 25. Csüförtök. Róm. kath. naptár: Pál fordulása. — Protestáns naptár: Pál fordulása. — Görög-keleti naptár (január 13.): Hermil. — A nap két 7 óra 20 perczkor, nyugszik 4 óra 33 perczkor. — A hold két 1 óra 52 perczkor, nyugszik 11 óra 6 perczkor.

Időjárás. Légnymás reggel 7 óraker 763 7 milliméter, délután 2 óraker 763 4 milliméter. Hőmérsék reggel 7 óraker C° + 2.3, délután 2 óraker C° + 6.3. Szél irányja és ereje reggel 7 óraker DK. 5, délután 2 óraker N. 4. Felhőzet reggel 7 óraker borult, délután 2 óraker borult. Csapadék az utóbbi 24 órában 6 milliméter havaseső. Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hőemelkedés, jelentékeny csapadék nélkül.

Szabadságharozli emléktárgyak országos muzeuma (színházépület 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. — Belepti-dij: Hétköznap 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölossej-könyvtár nyitva van hétfőn délután 4—5, pénteken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig. Helyiség: Erekljmuzeum helyisége mellett ülésterem.

Január 25. A nagy-butyini takaré- és élőgezési-egylet mint szövetkezet közgyűlése délelőtt 10 óraker. — Kubelik János hangversenye délután 5 óraker (Fehér Kereszt.)

Január 26. Körállatorvosválasztás Ternován.

Január 28. A németsági takaré- és segély-egylet mint szövetkezet közgyűlése délután 1 óraker. — Az aradi tornaegyesület közgyűlése délelőtt 11 óraker (Városház, kisterem.)

Január 29. Aradmegye évnegyedes közgyűlése délelőtt 9 óraker. — Az aradi pinczerek segélyző- és elhelyező-egyletének közgyűlése éjjel 12 óraker (Központi szálloda.)

Január 30. Jegyzőválasztás Világoson.

Február 2. A soborsini takarékpénztár közgyűlése délelőtt 11 óraker. — Az aradi takaré- és segélyegylet mint szövetkezet közgyűlése délelőtt 10 óraker. — Az aradi zenekedvelők-egyesületének rendkívüli közgyűlése. — A battonyai önszegélyző-egyesület mint szövetkezet közgyűlése délelőtt 9 óraker.

Február 4. Az aradi vonós-négyes kamarazene hangversenye délután 5 óraker (Központi szálló.) — Az aradi első takarékpénztár közgyűlése délelőtt 10 óraker.

Február 8. Az almás-kamarási takaré- és önszegélyző-egyesület mint szövetkezet közgyűlése délelőtt 9 óraker. — Az arad-szent-mártoni első takarékpénztár közgyűlése délelőtt 10 óraker.

Február 11. Az aradi polgári önszegélyző-egylet mint szövetkezet közgyűlése délelőtt 1/2 19 óraker.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDÉS.

= A kereseti adó türlése. Egyik pénzügyigazgatóság jelentése alapján kijelentette a pénzügyminiszter, hogy a községekre és városokra a borítaladó és a husfogyasztási adó beszedési jogának bérbevétele után az 1899. és 1901. évekre kivetett harmadik osztályu kereseti adó mult év július elsejétől, vagyis az 1899. VI. t.-cz. életbelépésének napjától kezdve és a most idézett törvényczikkben foglaltakra valo tekintettel hivatalból türlendő.

= Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségeket jelenti: Scheiner Sámuel, Szeged. — Krausz Ignác, János-háza. — Peller Rudolf, Ujvidék. — Heger Nándor, Szabadka. — Ifj. Schwarcz Salamon, Kassa. — Zimmer János utóda Helm Ferencz keresk. czég. Szentendre. — Fried Salamon, Nagyvárad. — Böhm Ignác, Ujvidék.

Budapesti aru és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 24.

Délitözsde. A buzakínalát mérsékelt, vételkedv korlátolt Lanyha irányzat mellett 10,000 métermázsza került forgalomba, alig meghatározott áron. Egyeb gabonanemü forgalom nélkül. Időjárás borus.

Zárul 12 óraker:

Buza áprilisra	7.73—7.74
Buza szeptemberre	7.82—7.83
Rozs áprilisra	6.40—6.41
Zab áprilisra	5.06—5.07
Tengeri májusra	4.99—5.—
Repcze szeptemberre	11.60—11.70

Zárul 4 óraker:

Buza áprilisra	7.73—7.74
Buza szeptemberre	7.83—7.84
Rozs áprilisra	6.43—6.44
Zab áprilisra	5.07—5.08
Tengeri májusra	5.—5.01
Repcze szeptemberre	11.70—11.80

Zárul 4 óraker:

Oszták hitelrészvény	748.—
Magyar hitelrészvény	745.—
Leszámitolóbank részvény	502.—
Rima-Murányi vasmű részvény	667.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	641.50
Közuti vasút	674.50
Városi villamos vasút részvény	339.—

S z e s z ü z l e t

— Január 24. —

Ma! jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 111 korona, kicsinyben 113 korona, finomított szesz nagyban 114 korona, kicsinyben 116 korona hordó nélkül per 100 liter 1/2 beleértve 70 korona fogyasztási adót Szarított moslék 11 korona métermázsanként.

Budapest-kőbányai sertéskeresk. csarnok.

— Január 24. —

Magyar elsőrendü: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban 83.—84.— filig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — filig. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 88.—89.— filig. Fialat közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 85.—86.— filig. Fialat könnyü páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 85.—86.— filig.

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban — filig. Közép páronként 220—280 kilogrammon felüli sulyban — filig. Könnyü páronként 220 kilogrammig terjedő sulyban — filig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban — filig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felüli sulyban — filig. Könnyü páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban — filig. Romániai eredeti (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogrammon felüli sulyban — filig. Könnyü páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — filig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli sulyban 87.—88.— filig. Közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 86.—87.— filig. Könnyü páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 85.—86.— filig.

Sertéslétszám: Január hó 21-én volt készlet 18071 darab, január hó 22-én főlhajtattott — darab, január hó 22-én elszállított — 641 darab, január hó 23-án maradt készletben 17430 darab. Uzlet: Valtoztatlan.

Vasuti közlekedés.

— Ervényes 1899. evi október hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Szm. sz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Szm. sz. tv. délután 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.48
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinig délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Személyvonat reggel 7.15	Személyvonat reggel 8.46
Vegyesvonat délután 4.16	Vegyesvonat este 7.49
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borosbesről szv reg 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borosbesbesig szv. du. 5.20	Személyvonat este 7.—

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Omikron. Tévedésben van. A Ferencz József rend tulajdonosa a nemességre, vagy örökölhető ki-tüntetésre igényt nem tarthat; az udvari ünnepélyekre azonban a rend tagjai meghivatnak. A rendet I. Ferencz József császár és király 1849. deczember 2-án alapította; az alapítás dátumul azonban 1848. deczember 2-ikát, a trónfoglalás napját határoztak.

Fakert. A kórdezt regény könyvalakban tudunkkal még nem jelent meg.

Sz. J. Ujarad. Tessék megkezdeni a működést. Ha beválik, szivesen látjuk levelezőink közt s a lapot is megindítjuk.

KÜLÖNFELÉK.

Legidősebb magyar asszonyok.

— Női Mathuzálemek. —

A biblia szerint az ember életének hossza hetven esztendő, ha azonban tulságos hosszura nyulik, akkor nyolczvan esztendő. A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy nem ritka eset a nyolczvan esztendőn tul haladó életkor sem, habár valójában a kivételes esetek közé kell számítani.

A sok mindenféle eshetőség daczára mégis elegen vannak, akik mathuzsálemi kort érnek meg. Magyarországon is körülbelül 1,173.000 hatvan éven tul levő ember van; de azoknak a száma, akik a századik évüket betöltötték, természetesen igen kicsiny e nagy numerushoz képest. Érdekes, hogy a nők közül kerülnek ki nagyobb számban e szerencsés halandók. Lássuk most, hogy kik a legöregebb magyar asszonyok.

A sorozatot özv. Thiermann Alajosnéval kell kezdenünk, mert ő Magyarországon a legöregebb asszony. Ungváron lakik fiánál, Thiermann Samu szőlőbirtokosnál s most százkilenc esztendő. A mathuzsálemi kor már nyolcz esztendeje megfosztotta a szemvilágától. De olyan nagy a kézügyessége, hogy teljes vakságának daczára még mindig maga varrogat, maga foltozza meg a ruhákat és maga fűzi be a czernát a tű fokába. Rendkívül élénk kedélyű, tevékeny és minden iránt érdeklődő. Emlékezőtehetségét épségben megtartotta és sok érdekes történetet szokott mesélgetni a múlt időkől. Mi már csak könyvekből olvassuk azokat, amiknek ő szemtanuja lehetett. Tíz esztendeje már, hogy nem lépett ki az utcára; a szabad levegő hiánya azonban nem igen látszik meg rajta.

Aki korban utána következik, Budapesten él, a szegények házában. Adamek Mária a neve, 1795-ben született, tehát százöt esztendő. Korához képest látszólag nem nagyon gyenge. Tizenhat esztendeje él már a szegények házában; nincs senkije e föld kerekiségén, minden rokona és hajdani ismerőse a föld alatt pihen már. Leánynak mondja magát, habár harminczhárom esztendőj közös háztartásban élt egy morva emberrel, akiről később megtudta, hogy felesége és gyermekei vannak. Ekkor aztán elhagyta őt, mert nem fért a lelkéhez, hogy a más asszony urával éljen együtt. Nagyon vallásos nő s nemcsak a mária-czelli bucsujárá helyet kerestek több helyen, de Jeruzsálembe is elzarándokolt, hogy az Udvizitő sirjánál imádkozzék. Eletekét nagyobb részét Budapesten töltötte, de a régi események közül csak a nagy árvizre emlékezik már. Ezt aztán gyakran emlegeti.

Van ott a szegények házában egy másik korbelti társa is: Rainer Lujza, ki már most százhárom esztendő. Hosszuéletű családból származik: a testvére pedig nyolczvankilenczet. Már négy esztendeje nem járt kint az utcán. Enni is alig tud már s csak leveskén és kávéban tergődik. A szabadságharc idejében ötvenegy esztendő volt, de az ő magányába nem jutottak el a nagy események hullámai. Semmit sem tud a nagy időről, csak az árvizre emlékezik tisztán és gyakorta emlegeti, hogy abban az időben a pesti országuton, a későbbi háromdob-utczában laktak s egy álló hétig egy hordó füge volt az eledelük, amikor beszorította őket a házba a víz.

Budapesten van még egy harmadik mathuzsálemi korban lévő asszony is: özvegy Altman Ignáczné, ki százhárom esztendő. A Dohány-utczában lakik dedunokai közű. Nagyön gyenge már, kedvenc év óta járni nem tud. Béna és vak s egész nap egy karosszékben üldögél; nem emlékezik már semmire s olyan magával tehetetlen, mint a gyermek.

Miskolczon is él egy tisztos matróna, ki már megérte a századik évét. Singer Abrahámné a neve. Most is egészséges és korához képest bámulatosan eleven. Emlékezőtehetsége is teljes épségben megvan. Ebben a tekintetben még bámulatraméltóbb Hank Katalin temesvármegyei földbirtokosnő, ki szintén hasonlóan magas életkorban van. Az idő azonban nem ártott meg sem az egészségének, sem a jó kedvének. Szinte fiatalos éveléssel serénykedik most is a gazdaság körül. Ez a tisztos matróna kétszáznyolczvanhárom unokáját ringatta a bölcsőben. Száznegyvenkettő ma is él közülük.

C S A R N O K.

A búrokról

(Folytatás.)

A búrok nagy része vándorutjában a zulkától akkor majdnem lakatlan Natalba vonult. Itt a zuluk királyával Dingaannal szerződést akartak kötni megérkezésükkor; el is küldték követeket hozzá. Dingaann meghaligatta kérésüket, de egy általa megadott jelre a küldött-seget a vadak megrohanták és szörnyű módon lekasabolták.

Ez volt a jel az általános támadásra, melynek körülből 1000 asszony és gyermek esett

áldozatul a férfiak távollétében. Ekkor a búrok boszút esküdtek a zullak ellen és körülbelül 500 lovasból és kocsikból álló csapat indult ellenük Pretorius vezetése alatt. Tanulva a vadak alattomos támadási módjától, óvatosan vonultak előre, éjjelenként szekérvárat állítva fel. 1830. december 18-án éjjel is ilyen szekérvárból aludt a tábor az Amstalo folyó mellett. A zuluk macskaszzerűen, zajtalanul, egész közel nyomultak a táborhoz a magas sásban s rémes ordítással rohanták meg a búrok kicsiny csapatát. Körülbelül 12.000 zulu állt itt szemben 1000 búrral. A búrok már-már minden lökészetüket elhasználták, a mikor Pretorius a támadással ellenkező oldalon lovasainak legjávát, mintegy kétszázat kiválasztva, kitört és két lélézve, a zuluk oldalára oly erősen rohant, hogy azok megrémülve a futásban ke-restek menedéket. 3000 zulu harcra maradt halva a csataterén.

A zuluk eddig győzhetetlennek tartott vezére, Dingaan is csak vad futásban talált menedéket, előbb azonban Umkongloofot, birodalma székhelyét, felgyújtotta. Pretorius üldözöbe vette a vadakat, míg Umkongloofnál megtalálta a lemészárolt búrok holttesteit. Itt megállt a győzedelmes csapat és buzzgó imádság mellett egy közös sirban elhantolván a meg-boszult halottakat, visszavonult és a telepések között kiosztotta a zsákmányul ejtett 5000 drból álló szarvasmarha csordát.

Pretorius most már a Natalban letelepedett búrok támogatásától várta a győzelmét, az államalapítás megváltásához elmentek, az államalapítás megváltásához elmentek, az államalapítás megváltásához elmentek. A zuluk békét kötött, haddi váltságul a zuluk által átadott 40.000 szarvasmarha szolgált. Alig látták azonban az angolok, hogy Natalban a búrok saját erejükből helyreállították a rendet, azt kívánták, hogy a búrok az angol fenhatóságot ismerjék el, mit azonban Pretorius avval tagadott meg, hogy magát és népét a hollandiai király alattvalójának és népet.

Az angolok két hadi hajója jelent erre meg Natal kikötőjében megrakva ágyukkal, katonasággal; angol biztatásra a zuluk ismét fellázadtak, úgy, hogy a búroknak a vérrel szerzett földet ismét otthagyni kellett. Ez 1878-ban történt. Pretorius most népét a vad Draken (sárkány)-hegyen át sok küzdelem és fáradság után az Oranje szabad állam területére vezette, a hol már korábban egy nagy része a búroknak letelepedett, abban a reményben, hogy ott nem lesz kitéve az angolok kapzsiságának.

De Pretorius rossz helyre jött, mert éppen odaérkeztek a hirtette ki a Fokföld angol kormányzó Sir Harry Smith az Oranje állam fennhatóság alá tartozik. Pretorius látta, hogy ez a nép többségének akarata ellen történik, mire fegyvert fogott és az angolok által épített Bloemfontain; előnyomulva, azt megadásra kényszerítette. Az angolok erre Pretorius lázadónak nyilvánították, fejeére 200 font sterlinget tűztek ki és 700 emberből álló csapatot vonultak Oranjeba, hogy jogainak érvényét szerezzenek. A búrok csak 300 embert tudtak hamarosan eléjük állítani, miért is vitéségük daczára hátrálniuk kellett, mire Oranje 1848. szeptember 7-én angol területté léteztet.

Pretorius és a politikáját helyeslő búrok erre Trans vaalba költöztek, hova a Natalból kivándoroltak egy része már régebben letelepedett. Ide már nem követték őket az angolok, sőt 1851-ben függetlenségüket is elismerték.

Az angolok fennhatósága Oranje államban azonban nem tartott soká. 1854-ben betörték a basutok, mire az angolok jónak látták az országot otthagyni, Oranje államot és lakóit a maga sorsára bízni.

II.

A szerteszórt, két államot alkotó búrok ezen időtől kezdve ébredtek annak tudatára, hogy fennmaradásuk ily sokféle ellenséggel szemben csakis akkor lehetséges, ha minden szétválasztó kicsinyes ok mellőzése, a nemzetiségi, vallási és egyéb érdekek közössége mellett egyesülnek, mint egy hatalmas, minden ellenséggel megküzdő tudó Délafrikai mindentársaság. Ezen eszmének legelőkelőbb szószólója volt a transzvaali elnöke és vezére Pretorius, ő alapította meg 1860-ban Transzvaal mai fővárosát: Pretóriát.

(Vége következik.)

Városi színház.

Bérlet 107. sz.

Páratlan.

Csütörtökön, 1900. évi január hó 25-én:

Carmen.

Nagy opera 4 felvonásban. Szövegét irták: Meilhac és Halévy. Zenéjét szerző: Bizet Georg.

SZEMÉLYEK:

Escamillo . . . Odri Lhel.	Mercédes . . . Székely A.
Zaniga . . . Gáthi K.	Lillas Pastia . . . Czako V.
Don Jose . . . Déri Jenő.	Egy katona . . . Szarvassi J.
Carmen . . . Redei Szidi.	Dancaire . . . Radó S.
Micaela . . . Ruzsinszki I.	Remendado . . . Hajnal D.

Kezdete 7 órakor.

NYILTTÉR.*

KÖSZÖNET.

Mindazoknak, akik korán elhunyt szeretett és feledhetlen

EDE

fiunk temetése alkalmával részvétükkel fájdalomunkat enyhíteni igyekeztek, legőszintébb köszönetünket nyilvánítjuk.

Abray Lajos kereskedelmi akadémiai igazgató urnak, valamint a kereskedelmi akadémia tekintetes Tanári karának, ifjúságának és az Első aradi betegsegélyző és temetkezési egyletnek, mint akik a végtisztességen testületileg megjelentek, külön is köszönetet mondunk.

Kilényi Adolf
és családja.

HITELTUDÓSÍTÓ

KERESKEDELMI ÉRTESÍTŐ-IRODA
ARADON.

(Tulajdonos: HEHS VILMOS.)

Feltétlenül megbízható értesítéseket ad olcsón, gyorsan: 438

KERESKEDŐKRŐL,
IPAROSOKRŐL,
MEZŐGAZDÁKRŐL,
MAGÁNSZEMÉLYEKRŐL.

Összeköttetések egész Magyarországgal!

Könyvkötészet.

Az aradi nyomda részvénytársaság
(Csanádi-palota)

a szakipar legújabb vívmányai szerint aranyozó és könyvkötészeti gépekkel berendezett és magas színvonalon álló

könyvkötészeti osztálya

mindennemű könyv- és hangjegyek bekötését vállal és ép oly pontosan, mint díszesen és jutányosan készítteti el.

Jutányos árak. Diszes kiállítás.
Pontosság.

Az
Aradi Közlöny

a vidék legterjedelmesebb és legolvasottabb politikai napilapja.

Megjelenik naponként legalább 12 oldalon.

F. évi február hó 1-ével újabb előfizetést nyit.

Előfizetési ár:

Február hóra helyben 2 korona, vidékre 2 korona 40 fillér.
Február—márczius hóra helyben 4 korona, vidékre 4 korona
80 fillér.

Ujonnán belépő előfizetőink

Petőfi Sándor összes költeményeit

diszkötésben, azonfelül a

MAGYAR SZINMŰVÉSZET

gazdagon illusztrált könyvét — míg a készlet tart — in-
gyen megkapják.

Meghívás.

Az „Aradi takaré- és segély-egylet mint szövetkezet“ XVIII. RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉT

1900. évi február hó 2-án d. e. 10 órakor

saját helyiségében (Petőfi-utca 1. szám) tartja.

melyre az egylet t. tagjai azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy törzsbetéli könyvecskéiket a közgyűlést megelőzőleg legalább 2 nappal (alapszabályaink 30. §. szerint) a szövetkezet pénztáránál letenni sziveskedjenek.

Tárgysorozat:

- Három tagu bizottság kiküldése a közgyűlésben felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére.
- Az igazgató-választmány és a felügyelő-bizottság jelentése az 1899. év üzleteredményéről.
- Az 1899. évi befejező számadások: a mérleg-, a veszteség- és nyereség-számla felolvasása, jó-

- vághatása és az igazgató-választmány jelentésében indítványozott felmentések megadása.
- Az alapszabályok 6. §-a rendelkezésének megfelelőleg a XIII. évtársulat felszámolását ellenőrző tagu bizalmi-bizottság megválasztása.
- Indítványok.

Az igazgatóság.

Vagyon.

Mérleg-számla 1899. évről.

Teher.

	Kor.	fil.	Kor.	fil.		Kor.	fil.	Kor.	fil.
Pénzkészlet			10588	73	Törzsbetétek:				
Váltótárca			202562	20	XIII. évtársulat	86267	50		
Kötvény kölcsönök			16936	—	XIV. "	37818	—		
Adósok			248	08	XV. "	23428	—		
Berendezés	640	62			XVI. "	18360	—		
10% leírás	64	06	576	56	XVII. "	23939	—		
Kamathátralékok			2060	24	XVIII. "	12625	50	202438	50
					Tartalékalapok:				
					XIII. évt. tartalékalapja	7606	80		
					XIV. " "	2945	88		
					XV. " "	1489	30		
					XVI. " "	1096	46		
					XVII. " "	1040	22		
					XVIII. " "	592	—	14770	66
					Külön tartalékalap			3130	92
					Hitelezők			1191	72
					Előre felvett kamatok ...			1257	16
					Az 1899. évi tiszta nyereség:				
					XIII. évtársulat javára	3905	86		
					XIV. " "	1712	46		
					XV. " "	1060	40		
					XVI. " "	830	90		
					XVII. " "	1083	50		
					XVIII. " "	571	45		
					Külön tartalékalap javára	1018	28	10182	85
								232971	81
								232971	81

A szövetkezet tagforgalma a következőleg alakult: A tagok száma 1898. december 31-én 857 tag 2537 tétellel. Belépett 1899-ben 201 tag 591 törzsbetétellel. Kilépett 1899-ben 241 tag 612 törzsbetétellel. 1899. december 31-én szövetkezetünk 817 tagot számlált 2516 törzsbetétellel.

Arad, 1899. évi december hó 31-én.

Krause Károly s. k. Loninger Mihály s. k. Reicher Károly s. k. Pollák Vilmos s. k. Bauer Gyula s. k. Réthy Viktor s. k.
titkár és pénztárn. ellenőr. elnök-igazgató. igazgató. igazgató. igazgató.

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, helyesnek és rendbenlevőnek találtuk.

Aradon, 1899. január 16-án.

A felügyelő-bizottság:

Maresch Gyula s. k. Hönig Frigyes s. k. Tramer Antal s. k. Steigerwald Alajos s. k.
f. b. elnök. f. b. tag. f. b. tag. f. b. tag.

A felügyelő-bizottság jelentése:

Tisztelt közgyűlés!

Az aradi takaré- és segély-egylet mint szövetkezet 1899. évi XVIII. befejező számadása, valamint az 1894. évben megalakult XIII. évtársulat felszámolása tárgyában van szerencsénk a következőket jelenteni:

Hivatásunkhoz képest a lefolyt évben a szövetkezet ügykezelését figyelemmel kísértük s évközben teljesített vizsgalataink eredményeként jelenthetjük, hogy a szövetkezet ügykezelését, okmányait és könyveit az alapszabályok és a kereskedelmi törvény 195. és 196. szakasza rendelkezésének megfelelőleg, rendben levőnek és kifogástalannak találtuk.

A lefolyt 1899. év befejező számadásait, a mérleget, a veszteség- és nyereség-számlát, valamint az 1894. évben alakult XIII. évtársulat felszámolására vonatkozó számadásokat és az évtársulatot megillető nyereség felosztási ja-

vaslatot a számtételi könyvekkel való összehasonlítás után, úgy egészében, mint részleteiben helyesnek és kifogástalannak találtuk.

Ennélfogva hozzájárulunk az igazgató-választmány, valamint az igazgatóság azon javaslatához, hogy a felszámolás alá kerülő, XIII. évtársulat tagjainak törzsbetéténként 20 kor. osztalék fizettség s továbbá ahhoz, hogy a veszteség- és nyereség-számlán kitüntetett és az évtársulatokat részarányos megosztás alapján megillető javadalmazás az illető évtársulatok tartalékalapjához csatoltassék.

Jelentésünket és indítványunkat azon kéréssel ajánljuk a t. közgyűlés jóindulatú figyelmébe, hogy azokat elfogadni s az igazgatóságnak, úgy nekünk a felmentvényt megadni szives legyen.

Aradon, 1900. január 16-án.

Tisztelettel A felügyelő-bizottság:

Maresch Gyula, s. k. Hönig Frigyes, s. k. Tramer Antal, s. k. Steigerwald Alajos, s. k.
f. b. elnök. f. b. tag. f. b. tag. f. b. tag.

227—1909. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál Gáj külvárosban a 2200 eg. korona tiszti fizetés, a megfelelő lakbérrel és 800 korona lótarthatással átalánnyal javadalmazott kerületi orvosi állás betöltendő lévén, azon okleveles orvosokat, akik ezen állást elnyerni óhajtnak s kik arra lé a tiszti orvosi vizsga letétele által minősítvék, felhívom, hogy pályázati kérvényüket hivatalomhoz a folyó hó 27-ig bemutassák.

Megjegyzem, hogy a kerületi orvos a hatósági szervezet rendelkezése szerint, orvosi körletében köteles lakni.

Aradon, 1900. évi január hó 12-én.

Salacz,

kir. tan. polgármester.

Magy. kir. államvasutak.

198,724—99. szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Debreczen állomáson létesítendő új felvételi épület előállítására szükséges építési munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek. Budapeston, a magyar királyi államvasutak igazgatósága magasépítményi ügyosztályában (VI. Teréz-körút 56 szám III. emelet 14. szám) és Debreczenben az üzletvezetőség pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Az ajánlatok legkésőbb 1900. évi január hó 30-án déli 12 óráig nyújtandók be alulírott igazgatóság építési főosztályánál (VI. Teréz-körút 56. szám II. emelet 10. ajtó).

Az ajánlatok 50 krajczáros, az ajánlat mellékletet ivenként 15 krajczáros bélyeggel ellátva, lepecsételve, és következő felirattal nyújtandók be.

„Ajánlat a debreczeni felvételi épület létesítésére“.

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1900. évi január hó 29-én déli 12 óráig 10,000, azaz tízenhatezer korona bánatpénz teendő le a magyar királyi államvasutak főpénztáránál (Andrássy-ut 75 szám, földszint) készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló betétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számitatnák, de névértéken felül számitásba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevény nyel adandók fel.

Budapeston, 1899. évi december hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomást nem díjazunk).

Pályázati hirdetés.

Az Almás-Kamarás és Nagyamarás községekből alkotott egészségügyi körben üresedésbe került almás-kamarási körorvosi állásra -- melynek javadalmása évi 1200 korona fizetés nappal 40 fillér, éjjel 80 fillér látogatási díj -- pályázatot nyújtok s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni hajtják, hogy eziránti kérelmen felszerelt kérvényüket hozzák a választást megelőző napig az 1900. évi február hó 27-én esti 6 óráig annyival inkább nyújtsák be, mert a később érkező kérvényeket nem fogadom el. A német nyelv tudása kívánatos.

Elek, 1900. január 18.

Jank,
főszolgabíró.

268—1900.

Hirdetmény.

Az aradvárosi izraelita hitközség adót fizető tagjai ezennel értesítettek, hogy folyó évi január hó 1-től kezdődőleg a hitközség előjárósága által megállapított f. évi, valamint netalán hátralékban lévő hitközségi adójuk a városi pénztárban fizetendő.

A netalán késedelmes fizetőktől az esedékes és hátralékban lévő összeg a városi adóügyosztály által 1883. évi 44. t.-cz. 55--66. szakaszaiban megszabott eljárás szerint közizgatási végrehajtás útján fog beszédeni.

A hitközségi előjárósága által előírt és a kirótt adót feltüntető könyvecskék a jelentkező feleknek a városi adóügyosztály hivatalos helyiségében (illeték és idegen adót kezelő b. osztály, földszint, ajtó 1. sz.) folyó hó 8-ától kezdve átvehetők.

Arad, 1900. jan. 9.

A városi tanács.

Meghívás.

Az

aradi polgári önszegélyző egyesület mint szövetkezetnek
a folyó év február hó 11-én délelőtt 1/2 10 órakor
az intézet helyiségében tartandó
III. évi rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag kiküldése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, az 1899. évi mérleg megállapítása, valamint a nyereség felosztása és felmentvény megadása iránti határozathozatal.
3. 4 választmányi tag kisorsolása és választása.
4. 4 felügyelő-bizottsági tag választása.
5. 1900. évi költségvetés megállapítása.
6. Az alapszabályok 22. és 23. §§-ainak módosítása.

Vagyon.

MÉRLEG SZÁMLA.

Teher.

	Kor.	fil.		Kor.	fil.
Leltár	352	23	Előre felvett kamatok	237	80
Készpénz	1636	34	1897. évi nyereség ...	7	41
Váltók	24834		Tartalékalap	502	12
			1898. évi nyereség ...	371	72
			Törzsbetétek	24727	80
			1899. évi nyereség ...	975	72
	26822	57		26822	57

Veszteség.

1899. évi veszt. és nyer. számla.

Nyereség.

	Kor.	fil.		Kor.	fil.
Leírás leltár számlán	39	18	Beiratási díjak	91	
Költség	1080	29	Kamatok	2004	15
Nyereség	975	72			
	2095	15		2095	15

Jelen mérleg, valamint nyer. és veszt. számlát a fő- és mellék-könyvekkel összehasonlítván, helyesnek találtuk.
Arad, 1900. január 21-én.

Az igazgatóság:

Berán Antal s. k.
elnök.

Borbás Lajos s. k. Borsos Ignác s. k. Kovács István s. k. Rognyán Ferencz s. k.

Madarász János s. k.
penztárnok.

A felügyelő-bizottság:

Máris Sebők s. k.

Bécsy Sándor s. k.
elnök.

Popoviciu Dénes s. k.

17349—899.

Hirdetmény.

A beállott havazásokból kifolyólag felhívtnak a ház és telektulajdonosok, miszerint házuk és telkük előtt elvonuló gyalogutról a havat mindannyiszor, a hányszor az szükséges, lesepertessék; olyankor pedig, midőn a gyalogjáró csuszós, azt apró homok vagy fűrészporral behintessék, mivel ennek nem teljesítése esetén a gyalogutak gondozása tárgyában alkotott szabályrendelet alapján szigoruan büntettetni fognak.

Tetőkről és erkélyekről havat lehányzni csak esti 8 órától reggel 9 óráig szabad. A lehányt hó a gyalogjárókról azonnal a gyalogjáró mellé letaszítandó. Addig míg ezen munka végeztetik a gyalogjárón a járókelőket figyelmeztető jelző teendő. A hó lehányási

munkálatokat végeztető által azon felül ór állítandó ki a járókelők és közlekedők figyelmeztetése végett, Szükség esetén a hó nappali órákban is letakarítható, de erre előzetesen az én engedélyem kérendő ki.

A házak udvaraiban összegyűlt és kihordatni szokott hó mennyiség lerakóhelyeül: a Maros meder, a szemét lerakó helyek, a száraz hid baloldalán és a Hercz féle fatelep mögött elterülő mélyedés, — a nagyváradai út mellett a Jellinek és Schlesinger fatelep mögött az élővíz csatorna mellett levő mélyedés és a Kossuth utca végén levő hid baloldalán az élővíz csatorna balpartjáig elterülő mélyedés jelöltetik ki.

Arad 1899 december hó 10.

Sarlot Domonkos,
főkapitány.

Báli
ujdonságainkat

figyelmébe ajánljuk!

Különlegességek

selyem, gasier és divatkelmékben.

Valódi francia battistok, kimzett és ajour, Caliko bálókra igen alkalmas és minden színben kapható.

Báli belépők (Entree), legyezők minden kivitelben.

Mennyasszonyi kelengyék nagy raktára.

Fegyházban kötött gyermek-, női- és férfi harisnyák.

ROSENBLÜH H. és TÁRSA

Arad, Szabadság-tér 19.

Gyümölcsfa

szőlővessző

a Herczeg Sulkowski-féle panyakotai uradalom kertészeténél mindenféle legnemesebb fajú magas- és törpetörzsű gyümölcsfák, díszbokrok, cserjék, szőlőoltványok és sima szőlővesszők kaphatók. Megkeresésre árjegyzékkel szolgál a Herczeg Sulkowski J. M. urad. felügyelősége Pankotán.

472

298—1900. pm.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a kérőknek és sertéseknek Magyar, Horváth és Szlavon országok területéről Ausztriába való bevitele tekintetében f. évi január hó 18-án érvénybe lépett forgalmi korlátozásokat tartalmazó 390. számú állategészségügyi értesítő hivatalomban az érdekeltek által megtekinthető.

Aradon, 1900. évi január hó 18-án.

Salacz,

kir. tan. polgármester.

Huzás már 1900. évi január 31. és február 1-én.

III. osztály.

Megújítási sorsjegy:

Egy nyolczad 5.—kor.
Egy negyed: 10.—kor.

M. kir. szab. Osztálysorsjegyek
Főelárúttó helye.

V. sorsjáték.

Vételsorsjegy:

Egy nyolczad 13.—kor.
Egy negyed .26.—kor.

OSZTÁLYSORSJEGYEK

nagy számválasztékban kaphatók az

2884

ARADI IPAR- és NÉPBANK

pénzváltó üzletében

ARADON,

„Fehér Kereszt” épület.

Telefon: 100 szám.

Megújítási sorsjegy:

Egy fél: . . 20.—kor.
Egy egész: . 40.—kor.

V. sorsjáték.

Vételsorsjegy:

Egy fél . . 52.—kor.
Egy egész . 104.—kor.

III. osztály.

Meghívó.

A „Battonyai Önsegélyező Egyesület mint Szövetkezet“

f. évi február hó 2-án d. e. 9 órakor kezdődőleg

az egyesület helyiségében fogja megtartani

XVII. évi rendes közgyűlését,

mire is a szövetkezet t. cz. tagjai oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy ha a most egybehívott közgyűlés határozatképes nem lenne, úgy az, az alapsz. 37. §-a értelmében fent érintett helyen f. évi február hó 18-án d. e. 10 órakor meg fog tartatni.

A közgyűlés tárgyai:

1. Két tag választása közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
3. Egy felügyelő-bizottsági tag választása.
4. Az Országos központi hitelszövetkezetbe való belépés és ebből kifolyólag teendő további intézkedések megvitatása.
5. Oly indítványok tárgyalása, melyek legalább 2 nappal a közgyűlés előtt az igazgatósághoz írásban beadattak.

481

Az igazgatóság.

127—1900.

Árlejtési hirdetmény.

Nagy-Pél község előljárósága közhirre teszi, hogy az Aradvármegyei törvényhatósági bizottság által 986/899. közgy. számú határozattal engedélyezett új község-háza építési munkáját 1900. évi február hó 19. napján délelőtt 10 órakor Nagy-Pélen a község-házánál megtartandó nyilvános árlejtésen vállalkozónak fog kiadatni.

A kikiáltási ár 10754 korona 28 fillér; ennél fogva az árlejtési óhajtó vállalkozók az árlejtés megkezdése előtt 1075 koronát kötelesek készpénzben vagy óvadékképes papirokban a községi pénztárba óvadékkul letenni.

Az árlejtés többi feltételei Nagy-Pél község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagy-Pélen, 1900. évi január hó 22-én.

473

A községi előljáróság.

Köszönet nyilvánítás.

Üzletem átadása alkalmából kötelességemnek tartom a n. é. közönségnek, mely 20 éven át nagylelkűen pártfogolt hálás köszönetem nyilvánítani és egyúttal kérni, hogy ezen nagylelkű pártolást utódomra **Szuppi L.** urra is átruházni sziveskedjék.

tisztelettel

Szöke Ferencz.

Hivatkozással a fenti köszönet nyilvánításra, van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy Szöke Ferencz urnak 20 év óta fennálló és jó hírnévnek örvendő keztü és sérvkötő üzletét megvettem, azt teljesen ujonnan felszerelve saját készítményű és legjobb minőségű glacé és szarvasbőr keztüekkel; továbbá mindennemű sérvkötők, suspensorok, irrigátorok, gummi harisnyák és gummi fecskendőkben nagy raktárt tartok és a melyet a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlok. Keztüüket mérték szerint bármely színben 5 óra alatt készítek.

Megrendeléseket pontosan és jutányosan eszközölök. Magam a nagyérdemű közönség szives jóindulatába ajánlva vagyok

kiváló tisztelettel

Szuppi L.

keztüös és sérvkötő.

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

482

296—1900. pm.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy kérőknek és sertéseknek Ausztriából Magyarországra való behozatala tekintetében jelenleg érvényes intézkedéseket tartalmazó 389 számú állategészségügyi értesítő hivatalomban az érdekeltek által megtekinthető.

Aradon, 1900. évi január hó 18-án.

Salacz,
kir. tan. polgármester.

1162—899. vh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a nagyváradi kir. törvényszék 1899. évi 16884. sz. végzése következtében Rottmann Jakab ügyvéd által képviselt Klein M. és fia nváradi czég javára Pap Aurél gurbai lakos ellen 160 korona s járuléka erejéig 1899. évi október hó 16-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 682 koronára becsült szobabutorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a borosjenői kir. bíróság 1899. évi V. 615/2. sz. végzése folytán 160 korona tőkekövetelés, ennek 1899. évi június hó 19-ik napjától járó 6%-os kamatai, és eddig összesen 48 kor. 56 fill. bíróilag már megállapított költségek erejéig, Gurbán alperes lakásán leendő eszközvételére 1900. évi január hó 29-ik napjának d. e. 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly mjejegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi XL. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Borosjenőn, 1900. évi január hó 11-én.

Bogye Gábor,
kir. b. végrehajtó.

480